

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Huj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047

Es. N. Sz. — — — 228

Egy szám ára pályaudva-
ren és vidéken is lej 5
Bukarestben — —

UJ KELET

3181
Dl. Ramase
5481
ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjelel drágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 április 2 Péntek

Ciuj-Kolozsvár ★ IX. évfolyam ★ 71 szám

5686. Niszán 18

Averescu tábornok erősen erdélyi színezetű kabinettel vette át az ország kormányzását

Öt erdélyi miniszter van a kormányban. Kolozsváron visszaállítják a reszortokat. Az új kormány hivatalbalépésével megindult a lej szilárdulása

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke az új politika helyzetéről

Az egész ország a nagy változások és lázas készsüldés állapotában van. Az Averescu-kormány kinevezése a legnagyobb meglepetés erejével hatott a nagyközönségre, mert a hivatalos és félhivatalos jelentések ugyszólván az utolsó pillanatig azt a hitet ébresztették, hogy az új kormány megalakítására a nemzeti, illetőleg parasztpárt kap megbízást. Az Averescu-kormány kinevezése egy tradicionális politika továbbfolytatásának a jele, amely tartózkodni akar a kísérletezés minden kockázatától. Az új kormány összetétele arra enged következtetni, hogy abban nem minden szándékosság nélkül különös súlyt helyeztek az erdélyi politikusok részvételére, mert a kabinet tagjainak ugyszólván a fele prononszirozott erdélyi politikus. A kormány-nak ilymódon való összeállítása csak felcsigázza várakozásainkat abban az irányban, vajjon igyekezni fog-e az új kormány az eddig elhanyagolt erdélyi érdekeket olyan mértékben felkarolni, amilyen mértékben az erdélyiek ebben a kormányban képviselve vannak.

Alkalmunk lesz majd Averescu tábornok második kabinetjének személyi és világnézeti összeállításával behatóan foglalkozni, most azonban az ország egész közvéleményének érdeklődését a kormány kinevezése által előállott aktuális helyzet tisztázása érdekli. A zsidóságra nézve különös fontossággal bír, hogy mit várhat az Averescu rezsimtől és hogy a közeledő mozgalmas hetekben milyen magatartást tanúsítson. Épp ezért azzal a kéréssel fordultunk dr. Fischer Józsefhez, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnökéhez, fejtsse ki az Uj Kelet olvasóközönsége előtt véleményét a felmerülő fontos problémákról. Dr. Fischer József kérdéseinkre a következő választ adta:

— Hogyan itéli meg, elnök ur, az új kormány kinevezése után a zsidóság szempontjából a politikai helyzetet?

— Az új kormány kinevezése kétségtelenül meglepetés számba megy, de ama hagyományos, dinasztikus és alkotmánytisztelő szellemmel összhangzásban, amely az erdélyi zsidóságot politikai magatartásában mindenkor vezette és ezuttal is vezeti, semmi sem áll távolabb tőlünk, minthogy Ofelsége alkotmányos jogának gyakorlását a kormány kinevezésére vonatkozólag bármilyen tekintetben is bírálat tárgyává tegyük. A zsidóság kisebbségi helyzeténél fogva különben sem érzi magát hivatottnak arra, hogy a többi pártok egymásközötti küzdelmébe beleavatkozzék, hogy azt egy, vagy más irányban befolyásolja s az egyedüli lehetséges politikai cél a zsidóság, mint nemzeti kisebbség, számára csak az lehet, hogy elősegítse egy olyan demokratikus szellem inaurálását az államéletben, amely kisebbségi jogainak elismeréséhez és a zsidóság életfeltételeinek biztosításához vezet.

— Ebből a szempontból mit vár, elnök ur, az Averescu-kormánytól?

— Mintán a kormány hivatalos programot még nem adott, korai volna bármilyen irányban állást foglalni. Mindenesetre már most a zsidó kisebbség javára szóló pozitívumként szögezhetem le azt, hogy Goldis László, az Averescu-kormány kultuszminisztere a Zsidó Nem-

zeti Szövetség aradi konferenciáján tartott üdvözlő beszédében a zsidó nemzeti eszme feltétlen hívének vallotta magát és nagy megértést tanúsított a zsidóság kulturális és egyéb törekvéseivel szemben. Éppúgy pozitívum az is, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetségnek az Anghelucsféle iskolatörvény ellen az ország közvéleményéhez intézett manifesztumát az Averescu párt kedvvel fogadta, sőt azt a párt egyik szenátora, dr. Daianu kolozsvári esperes ismertette a szenátusban és kifejezetten állást foglalt az ellen, hogy a zsidóságra törvénnyel okrojáltassék az anyanyelv. Ezek biztató jelek arra, hogy az Averescu kormány, amennyiben hű marad az ellenzéken vallott álláspontjához, demokratikus és megértő szellemben fog kormányozni. Mindenesetre ahhoz, hogy tisztán láthassunk, be kell várnunk a kormány programjának közzétételét.

— Az új helyzetben mi lesz a zsidóság magatartása a képviselő-választásokon?

— Az erdélyi zsidóság választási blokkja a községi választások alkalmára választási megegyezést létesített az egyesült ellenzékkel, amelyben a nemzeti- és parasztpárt mellett az Averescu-párt is részt vett. A községi választások lezajlottak és annak rendjén az erdélyi zsidóság kompakt és politikailag jelentős tényezőnek bizonyult. Elégtétellel mutathatunk rá arra, hogy szövetségeseinknek igen értékes támogatást nyújtottunk. Ez a választási megegyezés a községi választásokra vonatkozott és így annak befejezése után a zsidóság teljesen visszanyerte politikai akciósabadságát, úgy, hogy az általános választások előtt minden irányban teljesen szabad

kezünk van.

— Nem mulaszthatom el ezalkalommal kifejezést adni ama meggyőződésnek, hogy fontosabb mint valaha, hogy a zsidóság egységesen vonuljon fel az általános választásokon, erre minden más politikai vonatkozástól eltekintve, maga a választási törvény is kényszerít bennünket különleges szövazási módszerrel. Ezért a zsidóság életbevágóan fontos érdeke, hogy a közösség elhatározásait semmiféle egyéni akciók ne kereszteljeék.

— A zsidóságnak ennél fogva — politikai szervezkedésének intenzív folytatása mellett — egyelőre a várakozás álláspontjára kell helyezkednie, mindaddig, amíg kellő tájékozódás után érdekeinek és kisebbségi programjának leginkább megfelelő irányban orientálódhatik.

— Lehetségesnek tartja-e, elnök ur, a most közeledő általános választásokon az összes kisebbségek együttműködését?

— Ebben a tekintetben ismeretes a községi választások alkalmával kifejtett álláspontom. Mindig sürgettem az összes kisebbségek együttműködését, mert ezt tartottam a leghelyesebb és legcélravezetőbb utnak. Azt azonban, hogy ez a gondolat az általános választások során mennyire érvényesülhet, ebben a pillanatban még megítélni nem lehet.

Dr. Fischer József fenti nyilatkozata প্রধান szavakban vázolja az erdélyi zsidóság aktuális politikai helyzetét és biztatást nyújt arra, hogy a zsidóság vezető szervei igyekezni fognak a zsidóság fontos érdekeit a kínálkozó lehetőségek határain belül erőteljesen megvédelmezni és azokat érvényre juttatni.

Az új miniszterek rövid programja

A két napos peszechi ünnep miatt az Uj Kelet nem informálhatta olvasóközönségét a a közbejött jelentős eseményekről, amelyek az ország belpolitikai életét új maderbe térítették. Rövid összefoglalásban itt adjuk a legutóbbi napok politikai eseményeinek keresztmetszetét:

Hétfőn éjszaka olyan volt az általános helyzet, hogy mindenki biztosra vette a nemzeti és parasztpárt kormányalakítását. A beavatottak azonban állítólag kezdettől fogva tudták, hogy e két párt minden erőfeszítése hiábavaló, mert a kabinetalakításra csak Averescu tábornok kaphat megbízást. A nagy fordulat a hétfőről keddre virradó éjjel következett be, amelynek nagyobbik szenzációja nem Averescu tábornoknak miniszterelnökké való kinevezése, hanem Goldis Lászlónak, a nemzeti párt egyik markáns vezetőemberének, valamint Lupasnak és Lepadatunak a néppárti kormányban való belépése. E pillanatig még nincsen teljesen felderítve, hogy mi adta a döntő impulzust Goldisnak eme nagyhorderejű elhatározásához.

Az új kabinet tagjai

Hivatalos helyen a nemzeti és parasztpárti kabinet meghiusulását azzal indokolják, hogy e pártok még az utolsó döntő pillanatban sem tudtak megegyezni és a királyhoz két különböző koalíciós listát nyújtottak be. Kedden délelőtti pillanatrai gyorsasággal zajlottak le az események, olyannyira, hogy déiben az új kor-

mány már le is tette az esküt a király kezébe.

Az új kabinet összeállítása a következő: miniszterelnök Averescu tábornok, belügyminiszter Goga Octavian, külügyminiszter Mitilineu, földmivelésügyi miniszter Garofiid, munkaügyi miniszter Trancu Jasi, pénzügyminiszter Jon Lepadatu, igazságügyminiszter Codalbu, közokt. miniszter Negulescu, kultuszminiszter Goldis László, közegészségügyi miniszter Jon Lupas, közlekedési miniszter Valeanu, hadügyminiszter Mircescu tábornok, népjóléti miniszter Petrovicu, erdélyi miniszter Groza Péter, beszarabiai miniszter Sergiu Nita és bukovinai miniszter Deri Popovicu.

Öt miniszter rövid programja

A kormány egyes tagjai ma már röviden nyilatkoztak programjaikról.

Valeanu vasutügyi miniszter: A vasut reorganizálására felveszünk külföldi kölcsönt és erre már van is ígértünk. A kölcsön 60 millió aranylej összegű lesz.

Cudalbu: Legfőbb kötelességemnek tekintem az összes igazságügyi sérelmek orvoslását és a nehéz problémák megoldását.

Popostea postaügyi vezérigazgató: A postaügyek rendezése nagyobb kölcsönt igényel. 500 millió lejre van szükségünk, hogy a telefonhálózatot és táviróforgalmat normalizáljuk.

Lepadatu pénzügyminiszter: A pénzügyi problémák megoldására két ut van: 1. Egyen-

súlyozott költségvetés, mert csak ez állíthatja vissza a külföld bizalmát velünk szembe. 2. A lej külföldi árfolyamának emelése, melyet külföldi valutákkal vélek elérhetőnek. Az adókat könyörtelenül behajítjuk. Tévesek azok a hírek,

hogy a behozatali illetékeket csökkenteni fogjuk. Sőt — amennyire lehet, emelni fogjuk azokat, hogy az állami bevételek emelkedjenek.

Trancu Jasi: A munkások anyagi helyzetét megjavítjuk és a munkáskérdést rendezzük.

Valtozasok lesznek az uj kormányban

Az „Adeverul” szerint az Averescu-kormányban már a közeli napokban nagyobb változások lesznek. Többen kilépnek a kormányból, illetve tárcát cserélnek. Ezenkívül a kormány a legutóbbi minisztertanácson elhatározta, hogy egy új minisztériumot és 2 államtitkárságot kreál. Az iparügyi minisztériumot kettéosztják és így lesz külön kereskedelmi és külön iparügyi minisztérium. Az iparügyi minisztériumban külön államtitkárságot állítanak fel a bányágyekek vezetésére.

A kormány három minisztériumban külön erdélyi államtitkárságot állít fel, és pedig: a földművelésügyi, a közoktatásügyi és az igazságügyminisztériumban. A földművelésügyi államtitkárság vezetője Victor Moldoveanu lesz, a közoktatásügyi államtitkár személyére nézve még nincsen döntés, az igazságügyi államtitkárságra három aspiráns van, ugymint dr. Zigre Miklós (Nagyvárad), dr. Marta (Temesvár) és dr. Pap Joan kolozsvári táblabíró.

Averescu tábornok ma délelőtt hosszabb kihallgatáson volt az uralkodónál. Azelőtt a lakásán megbeszélést folytatott több miniszterrel és liberális politikussal.

Az új prefektusok

Az erdélyi prefektusok ügyében megtörtént a döntés. Eddig a következő prefektusokat nevezték ki:

Gyulafehérvár: Egyelőre még nem töltötték be, valószínűleg Gritta lesz a delegált prefektus.

Arad: Boneu V. szubprefektus delegálva.
Bihar: Josif Jacob.
Brassó: Még senki sincsen delegálva.
Krassó: Dr. I. Nedeleu.
Csik: Vasu Alexandru.
Kolozsvár: Calutiu Martian.

Fogarás: Turbure John delegálva.

Hunyad: Még nincsen eldőlve.

Háromszék: Zaharie Crisan.

Torda: Moldovan Mihail.

Temesvár: Még senki.

Kisküküllő: Ariasonion.

Nagyküküllő: Aurel Popa professzor.

Szamos: Russu Simion.

Szeben: Nicolae Comsan.

Szilágy: Nicolae Cristea.

Szatmár: Ilie Carol Barbul.

Székelyudvarhely: Vlad Statariu őrnagy.

Marostorda: Dr. Rosca Péter.

Máramarosziget: Dr. Darcs Titu.

A nemzeti párt tragikumai

Averescu tábornok kinevezése érthető megdöbbenést keltett a versenyben alulmaradt ellenzéki pártok körében, de különösen a nemzeti párt kebelében érezhető erős visszahatása Maniu újabb balsikerének. A nemzeti párt vezetői ugyan határozottan állítják, hogy Goldis Lászlónak és társainak a pártból való kilépése elszigetelt jelenség csupán, amely nem fog követőkre találni, mindazonáltal a ma érkezett újabb jelentések arra engednek következtetni, hogy ebben a kijelentésben több az optimizmus és a becsületes hit, mint a reális tényekkel való számolás. A nemzeti pártban ugyanis egy határozott lemorzsolódási processzus jelei mutatkoznak, amelynek, ha idejekorán nem vetnek gátat, súlyos következményei lehetnek erre a nagy tradíciókkal rendelkező pártra.

Kiválnak a bekebelezeti frakciók

Az elégedetlenség mindenekelőtt a nemzeti párt bekebelezett frakcióiból robbant ki. Így a takista-párt tegnap Stelian Popescu lakásán értekezletet tartott, amelyen a párt összes jelentős tagjai résztvettek. A határozatról nem tudnak semmit, kiszivárgott hírek szerint azonban elhatározták, hogy belépnek a Néppártba. Állítólag Stelian Popescu és Simion Barlad miniszteri tárcát vállalnak. Elhatározták továbbá, hogy egyelőre követelni fogják,

hogy a pártvezetésben aktívabb részt vehessenek és ezért egy főtáskári állást kívánnak maguknak.

Későbbi értesüléseink megerősítik azt a hírt, hogy Stelian Popescu és Demetrescu Braila beléptek a néppártba. Belépését egyébként tudatta Buzdugan volt parasztpárti vezér is Averescuval.

De nemcsak a régi frakciók, hanem Erdélyben is számos csoport készül kiválni a nem-

Lupas miniszter Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ion Lupas dr., az új Averescu kormány közegészségügyi minisztere, volt kolozsvári egyetemi tanár, ma délben az expressz-szel Kolozsvárra érkezett. Az állomáson a város nevében Karpinisan főjegyző, valamint megyei és közegészségügyi hatóságok képviselői fogadták. A városban ma délelőtt ellenőrizhetetlen hírek keringtek arról, hogy a nemzeti párt kolozsvári pártjához a pártjához hűlenné vált Lupas ellen demontsrációt terveznek. A kolozsvári rendőrség széleskörű intézkedéseket fogantatott a rend biztosítására. Az állomáson számos detektív jelent meg, a fővonalon végig pedig megerősített rendőrsztagok helyezkedtek el. A hírek azonban valótlannak bizonyultak.

Délután a miniszter fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt igen rendkívül érdekes nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy nem igaz, miszerint az Averescu kormányhoz csatlakozó nemzetipárti miniszterek a párt kötelekeiből megváltak volna és a néppártba léptek volna be. A nemzeti pártnak ugynevezett Goldis frakciójához tartozó miniszterek a számukra felajánlott tárcákat azért fogadták el, mert a liberális kormányzás alatt lábba tiport Erdély jogait és érdekeit véltük ezen gesztusukkal szolgálai és megvédeni.

A miniszter ezután így folytatta:

— Teljesen tévesek azok a lapközlemények, amelyek szerint én mindkét listán jelöltettem magamat. A nemzeti párt listájára megkerdezőm nélkül jelöltem. Mégegyszer hangsúlyozom: arról van szó, hogy mi kormányzási kollaborációs egyezményt kötöttünk az Averescu-kormánnyal, azzal a feltétellel, hogy mi továbbra is a nemzeti párt tagjai maradunk, meg-

zeti pártból. Így a nemzeti párt máramaroszigeti tagozatának dr. Jaga frakciója ma bejelentette, hogy átlép a néppártba, illetőleg csatlakozik a Goldis frakcióhoz. Goldis táviratot kapott, hogy a nemzeti párt erzsébetvárosi tagozata dr. Holloiu elnökkel az élen szintén átlépett a néppártba.

A nagyváradai nemzeti párt kebelében két frakció alakult ki, az egyik dr. Lázár Aurél vezetésével Goldishoz áll közelebb, míg a másik irányzat dr. Rotsin Teodor vezetése alatt továbbra is Maniu mellett tart ki. Dr. Lázár tegnap délelőtt érkezett haza Bukarestből. A lapok tudósítóiak semmit sem nyilatkozott, azonban feltétlenül beavatott forrásból azt közlik, hogy dr. Lázár Aurél az Averescu-kormány igazságügyi államtitkárává fogják kinevezni. A nagyváradai nemzeti párt kebelében egyébként házi nyomozásféle indult meg annak megállapítására, hogy ki küldte Bukarestbe pár nappal ezelőtt a nagyváradai nemzeti párt nevében azt a tiltakozó táviratot, amelyben éles szavakkal elítéli Goldis László akcióját.

Neve változtat a nemzeti párt

Ugy látszik, a nemzeti párt felismerte a helyzet komolyságát és a párt alapos átszervezésére készült. Jólinformált körök szerint a nemzeti párt megváltoztatja eddigi programját és új nevet is vesz fel. A párt neve ezután Román nemzeti sgrárpárt lesz. Ebben az elhatározásban valószínűleg nagy szerepet játszik az, hogy a parasztpárt a legnagyobb napok eseményeinek hatása alatt elhatározta, hogy a nemzeti párttal a jövőben semmiféle kollaborációs tárgyalásba egyáltalában nem bocsátkozik. Lehetséges azonban, hogy ez az elhatározás csak az első napok elkeseredett hangulatának következménye s hogy a jövőben ez a két demokratikus párt mégis egymásra talál.

A nemzeti párt sajtója a legelkeseredettebb hangon bírálja az új kormány kinevezésének tényét s a belügyminisztérium rendelkezésére ma reggel elkobozták a „Romania” című lapot, amely a kormány kinevezésével kapcsolatban a király személyéről bántólg irt.

örizve a párttörvényességi felfogását és doktrínáit. A csucsa paktumra vonatkozólag kijelentette a miniszter, hogy a magyarság rációfolt a tradicionális szellemére akkor, midőn cserben hagyta a csucsa egyezményt. Reméli, hogy Jakabfi Elemér jön a párt élére, aki megvalósítja a magyarság csucsa politikáját. A jövő eseményei fogják megmutatni, hogy a magyarságnak a liberálisokkal történt egyezménye következtében a csucsa paktum mennyit veszített erejéből.

Véres összeütközés Lipcsében

Lipce, április 1. A nemzeti szocialista párt ma este nagy négyülést tartott az állatkertben, amelyen a szovjet ellen mondottak volna beszédeket. Röviddel ezután azonban, hogy prof. Gregor megnyitotta a négyülést, hirtelen lövések hallatszottak és a tömeg szétfutatott. Az utóan összeütközésekre került a sor a kommunisták és a nemzeti szocialisták között, amelynek során hatan megsebesültek. A megsebesültek között van egy rendőrsztag is.

— Fuad egyiptomi király Londonba utazik. Kairóból jelentik: Fuad egyiptomi király, aki a mohamedánok kalifájává szeretné magát kiáltatni, május 28-án Londonba utazik, hogy az angol királyt meglátogassa. Az utazáshoz, amely György király meghívására történik, nagy politikai jelentőséget fűznek.

Kereskedők figyelmébe!

Bu'orszövek, szőnyegek, ágycarni-rák, hencsertakarók, gyári árban
Back Bernat, Oradea-Mara
Piata Regina Maria 1. sz. szerezniök be.
Telefon 9-55

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha
kárpitos anyag
szükségeit Back Bernat Oradea-M.
Piata Regina Maria 1 sz. atatt szerzi be.
Tele.on 9-55

Ki akar

érettségizni!

Összevont magánvizsgát tenni! Teljes anyagi felelősséggel előkészít a **Galgóczy Tanintőzői** Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz. III. 22.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjusztálva.**

„Kristály” kelmelesítő, vegytisztító és gőzmosógvár, Cluj, Telefon 500

A hivata

Cluj-Kol

sitőjától.) A ma ideérkezőnek Kolozsvárról szóló tussal dr. M. székében hi

A helyze várnak még hogy Koloz főre összehi azzal sz iud kinevezése Official“ ban mesterének. mélyen bán tása és abb zítást olvas nem lát gar és produkti tőleg és ne székét. Ezt a tény is, hete kinev installációja zonyos, hog

Az új szövets

(Cluj-K

Berthelot tr tárgyalások szövetség

A készül lengyel szer román-lengy a napokban zottai. A len tőségéről bu folytatott V meghatalmaz sítást az alá

A telefon kezett:

— A gró délelőtt nin fogadhatná, ügyminiszter vesen rendel

A lengye

Kiseleff-fasor

a Calea Viet

uthoz lehet

épített utte

tova. A köv

a széles utte

diadalív, am

a király meg

nem három

Romania tö

évek történe

bőlük roha

a tény is, ho

kerülő épít

termésköböl

rabokon lejő

vádlón ásit a

A követs

szótájába. E

sieur le cont

NY

fer

SZ

Kolozsvárnak még mindig nincsen polgármestere

A hivatalos lap közli Mihali Tivadar kinevezését, de ő aligha fogadja el azt. Bukaresti hír az autonóm községi tanácsok feloszlatásáról

Cluj-Kolozsvár, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Monitorul Oficial“ március 30-iki ma ideérkezett száma közli dr. Mihali Tivadar-nak Kolozsvár polgármesterévé való kinevezéséről szóló hivatalos dekrétumot. Ezzel az aktussal dr. Mihali Tivadar a város polgármesterei székében hivatalosan is megerősítést nyert.

A helyzet azonban ma is az, hogy Kolozsvárnak még nincs polgármestere. Ismeretes, hogy Kolozsvár városi tanácsának tagjai a hétfőre összehívott tanácsülésen nem jelentek meg azzal az indoklással, hogy miután dr. Mihali kinevezése nem jelent meg a „Monitorul Oficial“ ban, nem tekintik őt Kolozsvár polgármesterének. Hír szerint dr. Mihali Tivadert mélyen bántotta a tanács tagjainak magatartása és abból személye ellen bizonyos animozitást olvasva ki, kijelentette állítólag, hogy nem lát garanciát a városi tanáccsal való békés és produktív együttműködés lehetőségeit illetően és nem foglajja el Kolozsvár polgármesterei székét. Ezt a feltevést látszik megerősíteni az a tény is, hogy bár Mihali Tivadar dr. egy hete kinevezett polgármestere Kolozsvárnak, installációja mindaddig nem történt meg. Bizonyos, hogy ehhez a rezsimváltozás is hozzá-

járult, de tény az, hogy Mihali Tivadar dr. ezideig egyszer járt fent nem-hivatalos minőségben új rezidenciáján és tegnap este Désmelletti birtokára utazott az ünnepekre.

A városházán kapott információink szerint, amennyiben Mihali dr. le nem mond tisztéről, úgy hivatalos beiktatással a szokásos formák között csütörtökön fog megtörténni.

A hivatalos lapnak Mihali dr. kinevezését közlő dekrétuma egyidejűleg megállapítja, hogy Kolozsvár városi tanácsa illetéktelenül vonta kétségbe Dragos Teofil mérnök, műhelyigazgató, Póra segédtanfelügyelő, Domide gimnáziumi igazgató és Hancu volt liberális szenátor kinevezett tagok tagsági jogosultságát. Konstatálja, hogy az új adminisztrációs törvény értelmében erre csak a belügyi kormány illetékes és felhatalmazza nevezett tanácsstagokat, hogy a városi tanács ülésein résztvegyenek.

Ezzel kapcsolatban egyes bukaresti lapok azt a feltűrésteltő hírt közlik, hogy az új kormány megsemmíti a községi választások által alakult tanácsokat és visszahívja a régi rendszert, vagyis — a meg nem erősített hírszerint — a jövőben is a kormány fogja kinevezni a városok és községek vezetőségét.

Francia-román katonai szerződés készül

Az új garanciapaktum kiegészíti a francia-lengyel és a román-lengyel szövetségi szerződést. Wielowsky gróf bukaresti nagykövet nyilatkozik

(Cluj-Kolozsvár, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Párisi tudósítónk jelentése szerint Berthelot francia külügyminiszter-helyettes és Diamandi párisi román követ pár nap óta fontos tárgyalásokat folytatnak. Kiszivárgott hírek szerint a tárgyalás célja a francia-lengyel katonai szövetséghez hasonló francia-román egyezmény megkötése.

A készülő francia-román, valamint francia-lengyel szerződés szoros összefüggésben van a román-lengyel szövetségi paktummal, amelyet a napokban irtak alá a két állam meghatalmazottai. A lengyel-román katonai szerződés jelentőségéről bukaresti munkatársunk beszélgetést folytatott Wielowsky gróffal, Lengyelország meghatalmazott miniszterével. Az érdekes tudósítást az alábbiakban adjuk:

A telefonhívásra a követségi titkár jelentkezett:

— A gróf ur végtelenül sajnálja, de ma délelőtt nincs abban a helyzetben, hogy Őt fogadhatná, fontos megbeszélései vannak a külügyminisztériumban, de délután 5 órakor szívesen rendelkezésére fog állani.

A lengyel követségi épület kint van a Kiseleff-fasor végén. Ez az ötkilométeres fasor a Calea Victoriei folytatása és a pesti Stefánia-úthoz lehetne hasonlítani. A boltozatosan kiépített uttesten az autók százai suhannak tova. A követségi épülettől alig száz méterre a széles uttest felett emelkedik az a hatalmas diadalív, amelyet négy évvel ezelőtt építettek a király megkoronázásának emlékére. A majd nem háromemeletnyi magas diadalív egész Románia történetét elmondja. A legutolsó évek történetét azonban nemcsak az a szimbolikus rohamisakos alak ábrázolja, hanem az a tény is, hogy a több mint húszmillió lejbe kerülő építményről, melynek tulajdonképpen termésköböl kellett volna lennie, méteres darabokon lejtött a burkolat és a malter mögött vádlón ásit a faváz...

A követségi titkár barátságosan beinvitál a szótájába. Egy román újságíró van a „Monsieur le cont“-nál, még legalább tíz percig kell

várom a kihallgatásra. A követségi titkár megpróbálja, hogy a várakozás tíz percét kellemessé tegye. Az ajtó mellett egy letompított hangú csengő alig hallhatóan berregve megszólal. A követségi titkár barátságos mosollyal invitál be a „Monsieur le cont“ dolgozószobájába. A lengyel követ egy még fiatalarcú ur, a jól ápolt tiszta arcán nincsen semmi a tipikus diplomata energikus, éles vonásaiból.

— Románia és Lengyelország néhány nappal ezelőtt kötötte meg véglegesen azt a katonai természetű megállapodást, melyet még öt évvel ezelőtt Take Jonescu kezdeményezett és amely ez év március harmadikán járt le. E katonai megállapodás egyszerű megújítása helyett hosszas tárgyalások folytak a két állam között és ez is volt az oka, hogy a harmadikán lejárt egyezmény helyett az új megállapodást csak 26-án irtuk alá.

Wielowsky gróf, míg ezeket mondja, unottan játszadozik a ceruzájával, láthatóan unatja ez a beszélgetés. Mély lélegzetet vesz és újból hozzáfog.

— Két éve vagyok a helyemen és örülök, hogy részt vehettem ebben a nagy munkában, melyet szerénytelenség nélkül Keleteurópa Locarno-jának nevezhetek. Az öt év előtt megkötött szerződés defenzív jellegű volt és annak az éle egy állam ellen irányult. Ez a mostani szerződés már teljesen mérlegeli az összes külpolitikai eshetőségeket és így nyugodtan mondhatom, hogy arra az öt esztendőre, míg ez a szerződés érvényben marad, biztos záloga lesz Keleteurópa békéjének. Ez a szerződés Locarno jegyében született és így az összes szomszéd-államok, akik igazi békeszemlemben óhajtják velünk a viszonyt fentartani, csak örömmel vehetik tudomásul e katonai szerződés, illetve e garanciapaktum létrejöttét és egy állam sem veheti magára az ódiumát annak a feltevésnek, mintha a szerződés ellene irányulna.

Amikor az ajtóig kikisér, még megjegyzi:

— Ha nem kellene a tradíciókat respektálnom, szívesen átadnám Őnek a szerződés szövegét. Egy kurir már két nap előtt felvitte Varsóba az aláírt példányt, ha a két állam országgyűlése raktifikálja a szerződést, ugyis nyilvánosságra fogjuk hozni. A követségi titkár ugyanazzal a barátságos mosollyal kíséri ki az előcsarnokig, karon fog, mintha egy régi ismerőse lennék. Mondja kedves titkár ur, kockáz-

tatom meg a kérdést, a gróf ur mindig ilyen fáradt és blazírt?

— Hová gondol, mondja ijedten a követségi titkár, mit gondol hány banketten kellett a „le pauvre cont“-nak részt vennie, míg ez a katonai konvenció létre jött.

Szerelem, házasság, válás

Karin Michaelis előadása Bécsben

(Bécs, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Karin Michaelis, a világhírű dán írónő, tegnap este „Szerelem, házasság, válás“ címmel rendkívül érdekes előadást tartott a bécsi zeneakadémia nagytermében, amelyet ezalkalommal zsutolásig megtöltött a nagyrészen nőkből álló közönség. Karin Michaelis, aki kifogástalanul beszél németül, a következőkben fejtette ki nézeteit:

A szerelem a nő legelső élménye. Minden gyermekben van már egy bizonyosfokú erotika. Az, ahogyan a gyermek a babájával, játékszereivel játszik, abban már benne vannak a szerelem alapelvei. Tud egy esetről, amikor egy tízéves kisleány szenvedélyesen szerette a fogorvosát. A fiuk korai szerelem természetesen egészen más beállítottságu, mint a leányoké. Az asszonyok különben sem törekzenek túlságosan arra, hogy az általuk szeretett személyt birtokba vegyék, nekik elegendő néha az is, ha olykor messziről látják imádothukat. Nagyon ritkán fordult elő, hogy egy nő elcsábított, vagy megszóktetett volna egy férfit. Eppen ezért rendszerint a nő az, aki a szerelemben áldozatot hoz.

A nő szabad és lekötött is akar lenni. Innen származik vágya a házasság után. De a nőemancipáció óta a házasság súlyos probléma lett. A férfi rendszerint kikérdezi a feleségét előéletéről. Ha az asszony mindent bevall, ezzel olyan fegyvert szolgáltat férjének, amelyet az mindenkor felhasználhat ellene. A férfi ezzel szemben megelégszik előbbi erotikus életének ártalmatlan elbeszélésével, vagy éppen elhallgatásával.

Az előadónő ezután a nemi ellenségeskedés eseteit világítja meg és rámutat arra, hogy minden erotikus férfinek van egy bizonyos szárnere. Ha házastársa ezen a szárnerezen kívül esik, akkor előáll a nemi ellenségeskedés. Ugyancsak elemi csapása a házasságnak a féltékenység. Vannak esetek, amikor a házasságban a férj egészen rosszul él a feleségével, mihelyt azonban a házassági kötelék megszűnik közöttük, jóba vannak és kitűnően megférnek egymás mellett. Mi az oka annak, hogy a válások után a házastársak rendszerint meggyűlölik egymást? Egy valcer kölcsönös meghajlással végződik. A válásnál ezzel szemben megszűnik minden udvariasság, sőt néha még az emberiségesség is. A válásnak mindig disszonancia, gyűlölködés a következménye.

Karin Michaelis ezután rátér arra, hogy a házasságból származó szerencsétlenségek nagyrészt anyagi körülmények okozzák és azt a javaslatot teszi, hogy európaszerte vezessék be a válás esetére szolgáló biztosítást. A szülők kössenek válásbiztosítást leányaik számára, amely akkor legyen esedékes, ha a leány, miután férjhezment, bizonyos meghatározott évi házasság után elválna.

A dán írónő előadását a közönség lelkesen megéltette.

— Lovászi Márton hétévi emigráció után visszatért Budapestre.

Budapestről jelentik: A háború utáni magyar emigráció egyik vezető embere, Lovászi Márton, volt képviselő, tegnap este Bécsből Budapestre érkezett. Lovászi, aki a politikai tevékenységtől teljesen vissza akar vonulni, hazatérése okán azt jelöli meg, hogy Budapesten súlyosan megbetegedett feleségéhez érkezett vissza. Beavatott kormánykörökben azonban hangsúlyozták, hogy Lovászi hazatéréseinek semmi akadálya sem volt, mert csak sajtótájékoztatókért folyt ellene eljárás, ezek pedig jelentéktelen dolgoknak tekinthetők. Lovászi különben az emigráció minden aktív politikájától távol tartotta magát az utóbbi időben. Illetékes körökben a sajtó tudósítóinak kijelentették, hogy a hazatért emigráns a bíróság előtt lévő pereiben szabadlábban védekezhetik és semmiféle intézkedést nem fognak ellene foganatosítani.

* A „Tungsram“ izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat.

HYPEROL

fertőtlenít, megvéd torokfájástól

SZÁJVIZ TABLETTA

Kapható mindenütt.

Lendvai Istvánt és Kuna P. Andrást ki akarják zárni a magyar nemzetgyűlés tanácskozásából

A két fajvédő állandóan ittas állapotban jelenik meg a parlamentben

(Budapest, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy a magyar nemzetgyűlés egyes tagjai ittas állapotban jöttek az ülésre és illetlen közbeszólásokkal nemcsak a tanácskozások menetét zavarták, hanem olyan botrányt okoztak, hogy a karzat hölgyközönsége felháborodással elhagyta a termet.

Az ellenzék több tagja határozati javaslatot szövegezett meg, amelyben követelik a nemzetgyűléstől, hatalmazza föl a Ház elnökségét arra, hogy a nemzetgyűlés ittas tagjaitól vonják meg a felszólalás jogát.

Ha ez az indítvány elfogadásra kerül, akkor Lendvai István és Kuna P. András aligha fognak szónokolni a magyar nemzetgyűlésen. Lendvai Lehneről köztudomású, hogy első nagy részegségéből soha nem gyógyult ki, mert folytonos ráöntéssel örökösen ébrentartja ittasságát. A frankvita során ez a fajvédő vezér olyan közbeszólásokkal zavarta meg az ellenzéki szónokok beszédeit, amelyeket a gyors-

írói jegyzetéből ki kellett törölni, mert a jó izlésnek és tisztességnek legelőnyösebb követelményeivel súlyosan ellenkeztek és mélyen sértették a törvényhozás tekintélyét. Olyan kitételek voltak, amelyeket a legutolsó kabarában sem lehetett volna eltűrni.

Kuna P. András, a másik hírhedt közbeszóló szintén berugott állapotban szokott megjelenni a tanácskozásokon. Legtöbbször szundítva párolgattja ki magából a szesz és félálomban veti oda parlagi, le nem írható és jó társaságban ki nem ejthető közbeszólásait. Ő is az a sors érheti, ami Lehner István elvárta, hogy nem gyakorolhatja majd törvényhozási jogait mindaddig, amíg le nem mond a bor és pálinka élvezetéről.

Az ellenzéki javaslatához az indító okot az az összeállítás adta, amely Lendvai-Lehner és az egykori fajvédő Kiss Mányhért között zajlott le legutóbb a nemzetgyűlésen. A különös javaslat sorsa iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg politikai körökben.

Amerika a nyugatindiai szigetcsoportot követeli Franciaországtól az adósságok fejében

(Newyork, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus mai ülésén Reed szenátor rámutatott arra, hogy Amerikának több módja van a késlekedő adósságok fizetésére kényszeríteni. Franciaország például a nyugat-indiai szigetcsoport átengedésével is kielégítheti Amerikát. A szigetek birtoka stratégiai szempontból a legnagyobb jelentőségű volna Amerikára. Robinson szenátor követeli, hogy az olasz adóssági egyezmény ratifikálását halasszák el a leszerelési konferenciáig, mert csak akkor ítéltető meg, hogy Olaszországnak mi az álláspontja a világkérdésben. Robinson szenátor szerint Olaszország könnyebben fizethet négy milliárd, mint Németország hatszázmillió dollárt évente.

Lovászi Márton rendőr-asszisztencia mellett lépte át a magyar határt

Hegyeshalomnál tartóztatták, de Komáromban már szabadon engedték az emigráns-vezért. Nagy tömeg várta Lovászit a budapesti pályaudvaron

(Budapest, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kelenföldi pályaudvarra tegnap este 11 órakor futott be a bécsi gyors. Néhány ur szaladt végig az egyik kocsi folyosóján, az egyik ur kezében virágcsokor diszelgett.

Lovászi, Lovászi, hol van a Lovászi!? — hallatszik a hangjuk.

Lovászi Márton leszáll a vonatról és bemutatkozik az uraknak, akik őt keresik. Lovászi fülkéje ajtaján kemény karton táblán felírás fityeg: „Magyar királyi államrendőrség”. Lovászi észreveszi a kívülállókat megrökönyödését és mosolyogva mondja:

— Jöhettek, mert most már csak mint vendég vagyok ebben a kocsiában. Öhegyi Lajos, Winterstein Jenő és még többen a hajdani függetlenségi párt tagjai közül üdvözlik Lovászit, aki meghatottan szorongatja kezüket és könnyezve nézi a virágcsokorba fűzött szegfűt, rózsát és orgonát.

Nagy Vince képviselő társaságában szerdán délután indult el Bécsből Lovászi, akit Buchinger Manó kísért ki a pályaudvarra. Hegyeshalomnál a magyar osztrák határon Ruppert képviselő szállott be hozzá. Alighogy beszélgetni kezdtek, előjött egy rendőrkapitány, aki a következőket mondta Lovászinak:

— Nagyon kérem, sziveskedjék átfáradni a rendőrség kupéjába.

A kísértők megdöbbenve halották a rendőrkapitány udvarias hangú és mégis kellemetlen felszólítását.

— De hiszen én a kormány tudtával és beleegyezésével jöttem haza — mondotta Lovászi.

— Sajnálom, nekem már régebbi utasításom van erre, — válaszolt a rendőrkapitány, bár valószínű, hogy félreírásról van szó. Az én rendelkezésem február 12-én kelt.

Lovászi erre két barátjával átment a rendőrségi szakaszba, ahol izgatott tanácskozás kezdődött arról, hogy mit tegyenek. Közben a

vonat Győrbe ért. A rendőrkapitány a győri állomásról nyomban telefonon és távirati uton értesítésbe lépett a belügyminisztériummal és a budapesti főkapitánysággal. Ugyanakkor Nagy Vince és Ruppert, Diósi belügyminisztériumi osztálytanácsoshoz sürgőnyit menesztettek és kérték, oldja fel Lovászi Mártont — a nyilván félreértésből származó — őrizetbeviteltől. Az ut további részét Lovászi a rendőrség fülkéjében tette meg, két képviselővel együtt. Komáromban értesítés várta a vonatot, hogy a február 12-én kelt rendelet hatályon kívül van helyezve és így Lovászi őrizetbentartására nincs ok, szabadon bocsátható. A rendőrkapitány ezt nyomban tudtára adta Lovászinak és feloldotta a rendőrségi fülkében való tartózkodás alól. Lovászi arra kérte a rendőrkapitányt, hogy mott már vendégképp maradjon a fülkében, ne kelljen csomagjával ismét hurcolkodni.

Budapestre való megérkezésekor nagy tömeg fogadta Lovászit, azonban négy detektív az autót körülállta, a sofőrt pedig figyelmeztette, hogy azonnal indítsa el az autót. A pályaudvarról Főthly Vilmos lakására mentek, ahol felesége várta Lovászit. A négy detektív egy másik autón követte Lovászit.

Budapest, április 1. Lovászi hazaérkezéssel kapcsolatosan a következő felhivatalos jelentést adták ki: Lovászi ellen sajtóvétség miatt van eljárás folyamatban. Hazaérkezésétől a bünygi és közigazgatási hatóságoknak tudomásuk van. Tekintettel arra, hogy Lovászi az utóbbi időben távollartotta magát az emigráció politikai propagandájától és mivel nem súlyosak azok a bűncselekmények, amelyekkel terheli, kormányparti körökben úgy tudják, hogy Lovászi szabadlábban védekezhetik.

* Az izzólámpa vásárlásnál ne felejtse el, hogy a világítási költségeket a takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti. „Tungram” izzólámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

ZSIDÓ KÖZÉLET

A kolozsvári helyicsoport választmányi ülése

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja március 28-án tartotta meg rendes választmányi ülését Erdélyi Dávid dr. megnyitó szavai és Weisz Oszkár titkári beszámolója után Weinberger Nándor, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtákarának hosszabb előadása következett. A cionizmus aktuális problémáinak ismertetése után foglalkozott Palesztina belső ügyeivel és rámutatott az átmeneti gazdasági depresszió okaira és arra az örvendetes tényre, hogy az amerikai zsidóság áldozatkészsége folytán a pénzühiány fokozatos megszűnésével az általános helyzet normalizálódása folyamatban van. Ezután az Ijjar akció lényegét és jelentőségét fejtegeti, amelynek méltó keresztülvitelére a Szövetség minden előkészületet megtett. A napirendi vitában Kertész Márton és Gyárfás Dezső vettek részt, amelyekre dr. Erdélyi adta meg a felvilágosítást.

Ausländer Lajos hozzászólásában mindenekelőtt való foutságának tartja az ifjusági kérdés gyökeres megoldását. Erre vonatkozó javaslatát a szervezeti bizottsághoz tették át. Gyárfás Dezső javaslatára dr. Feneichel József módosítása után a választmányi ülés a következő határozatot fogadta el:

1. A helyicsoport választmánya átir a Szövetséghez, hogy amennyiben költségvetésébe beilleszthető, a választmány minden tagjának havonként legalább egyszer írásbeli jelentéseket küldjön a cionista mozgalom világgözüikai eseményeiről és a Szövetség működéséről.

2. Intézkedjék, hogy a hivatalos sajtóban állandó rovat nyitassék a cionistákat érdeklő külföldiesemények összefoglalóismertetése végett.

3. A helyicsoport vezetősége intézkedjék aziránt, hogy kéthetenként a csoport helyiségében általános érdeklő cionista kérdésekről előadások tartassanak.

Befejezéstül Weinberger Nándor sz. 5686. évi sékelakcióról beszélt. Ezzel az ülés véget ért.

A nyáradszeredai helyicsoport ujjaalakítása

Röviden jelentettük már, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nyáradszeredai helyicsoportjának ujjaaszervezése március hetedikén történt imponáns keretek között. A tisztújító közgyűlést Hirsch Emil nyitotta meg. Dr. Erdélyi Emil a marosvásárhelyi körzeti központ nevében hatáson beszédben mutatott rá az erdélyi zsidóság emines feladatára: a Szövetség kiépítésére a helyicsoportok keretei által. Több hozzászólás után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy az Ijjar akció ideje alatt minden cionistának kötelessége a sékelgyűjtéssel kapcsolatosan a helyi szervezet megerősítésén dolgozni, új tagok szerzése és a cionista eszme propagálása által. Ezután a tisztújító választást ejtették meg a következő összeállításban: elnök Hirsch Emil, alelnökök Kertész Dezső és Mózes Jakab, titkár Czitrom Dezső, gazdasági bizottsági referens Mán Géza, pénztárnok Bernát Dezső, ellenörök Weisz Márton, Jakobovits József, sékelbizottság: Kohn Simon, Mán Gézáné és Becker Adolf, könyvtárnokok Kohn Erzsike és Kertész Piroksa, Keren Kajemeth-bizottság: vezető Legmann Lipót, tagjai Kertész Piroksa, Kohn Erzsike és Izsak Szerénke. A választmány tagjai: Jakobovits Izidor, Spierer Sándor, Kohn Izidor, Becker Simon, Schwartz Andor, Becker Adolf, Czitrom Vilmos, Gruber Adolf, Noé Jenő, Fürst Herman, Krausz Andor, Blau Nándor és Markovits Jenő. A gyűlés ezután a körzeti kiküldöttnek köszönetet szavazott és Hirsch Emil elnök zárószavával véget ért.

A nyáradszeredai Ivria ifjusági csoport műsoros estélyén, amelyet a kaszinó termeiben tartottak meg nagy érdeklődés mellett, résztvettek a marosvásárhelyi körzeti központ kiküldöttei: Hirsch Simon, Tihanyi Dezső és Halmos László. Hirsch Márton konferánza után a marosvásárhelyi delegátusok tartottak szép előadást, amely után egy egyfelvonásos vigjáték bemutatására került a sor. Nagy tetszést arattak Kertész Piri, Kohn Erzsike és Zeidler Géza. Gyönyörű táncszámot mutattak be Kertész

Blanka és mot Velem gáltatták. A radoztak K vábbá Mán Izidorné és összegyűjté

leányegylet magyarnye lyadij 2.000 yadij 500 dráma, él lehet 3 ny gépirással Nemzeti S Mercy 2.) landó egy és címe: 19 táridő: 19 vagy aláir nek figyel tartja mag dítás jog hogy a mindazon alkalmasna felsorolt j pályaműve tott és kil amely az „Uj Kelet

március 7- a tagok és mellett. A kart választárselnök Nóti Szeré pénztárnok Spéter Jo Alnus, vá Rózi, Her Goldberger Gelmár G 4-5 hete el, amelye fordítva.

A szil március 1 teastélyt alapos elő számú köz ssg nélkül váltott ki. nál és „E bekát Da személyes alakok: F Fülöp El és Deuts adott elő dalokat é nem akar Blau Mar lőp Elma Elvira, E táncot is táncot jár felvonások

Szová val sz ruan elégit

Dr.

Öcskából új ruhája lesz, ha Czinknél festett, tisztított.

Blanka és Velemín Mancsi, amikhez a zeneszámot Velemín Sándor és Kákányi Dezső szolgáltatták. Az estély sikere érdekében sokat fáradoztak Kohn Simonné és Kertész Piri, továbbá Mán Gézáné, Hirsch Emilné, Jakabovits Izidorné és Kertész Dezsőné, akik a büffé összegyűjtését tették lehetővé.

A temesvári „Zeirah“

leányegylet pályázatot hirdet egy zsidótárgyú magyarnyelvű egyfelvonásos szindarabra. I. Pályadíj 2.000 lej. II. Pályadíj 1.000 lej. III. Pályadíj 500 lej. A szindarab lehet: vígjáték, dráma, életkép vagy szinmű. Terjedelme nem lehet 3 nyomtatott ívnél több. A pályaművet gépirással kell írni és jeligével ellátva a Zsidó Nemzeti Szövetség címére (Timisoara, I. Str. Mercy 2.) küldendő be. A pályaműhöz csatolandó egy zárt boríték, melyben az író neve és címe, kívül a jelige szerepel. Pályázati határidő: 1926. június 15. Az ezentúl érkező, vagy aláírással ellátott pályaművek nem vételnek figyelembe. A „Zeirah“ leányegylet fenntartja magának az előadás, sokszorosítás és fordítás jogát, továbbá fenntartja a jogot arra, hogy a 3 pályanyertes szindarabon kívül, mindazon szindarabot, melyet előadás céljára alkalmasnak tart, 300 lejjel, minden feljebb felsorolt jogával együtt megváltsa. A beérkező pályaművek fölött a „Zeirah“ által összeállított és kiküldött pártatlan zsüri fog dönteni, amely az eredményt 1926. szeptemberében az „Uj Kelet“-ben fogja közzétenni.

A zilahi Aviva

március 7-én tartotta meg évi rendes közgyűlését a tagok és a szépszámú közönség látogatottsága mellett. A közgyűlés egyhangúlag a következő tisztikart választotta meg: Elnök Margulies Amália, társelnök Grünfeld Margit, alelnök Spéter Muci, Nóti Szeréna, Schwartz Irén, titkár Weisz László, pénztárnok Davidovics Ilus, ellenőr Weisz Margit, Spéter Jolán, jegyzők Fried Zsóka és Ferenczi Annus, választmányi tagok Noti Aranka, Markovits Rózei, Herskovits Sári, Weisz Bózi, Kohn Bózi Goldberger Margit, Simon Zsóka, Hofmann Irén, Gelmár Gizi, Rooz Kornél. A vezetőség sorozatos 4-5 hetenkénti kulturastélyek rendezését határozta el, amelyek jövedelme a Keren Kajemet javára lesz fordítva.

A szilágyecsehi Mizrahi ifjusági csoport

március 14-én, a községháza nagytermében műsoros teaestélyt rendezett. A műsor minden egyes száma alapos előkészültregről tett bizonyosságot és a nagy számú közönség körében, amely felekezeti különbség nélkül vett részt az estélyen, — nagy tetszést váltott ki. A „Rebeka és Eliázár találkozása a kútnál és „Eszter diszitése“ című előképekben Rebekát Davidovics Etel, Esztert Deutsch Berta személyesítette. Eliazer Jakab Zoltán volt. Mellékalakok: Frenkel Helén, Sehr Böske, Mózes Lili, Fülöp Elma, Herskovics Lenke, Moskovics Jenő és Deutsch Arnold. Schreiber Ilona költeményeket adott elő drámai erővel. Deutsch Gyula héber dalokat énekelt, behizelgő, meleg hangú szűnui nem akaró tapsok között. Keleti táncot lejtettek Blau Margit (Nagybánya), Berkovits Szerén, Fülöp Elma, Grünwald Lenke, Mózes Böske, Miskó Elvira, Klein Anna. Blau Margit még egy orosz táncot is bemutatott zajos tetszés mellett. Román táncot jártak Davidovics Etel és Szerén. Két egyfelvonásos vígjáték is tette változatosabbá az ügyesen

összeállított műsort. „A Napközi Otthon“ címűt dr. Szász Antalné írta. Az előadás állandó derűtségben tartotta a közönséget, ami nagyrészen az előadók: Berkovics Szerén, Dávid Papi, Grünwald Lenke, Mózes Böske, Markovics Juci és Salamon Mariska érdeme is. A darab betanítása Lévy

Jolánka érdeme. Szabó Imre: „Orlik és Hebagó“ című jelenetében Grünwald Lenke, Salamon Mariska, Dávid Papi, Fried Zoltán, Markovics Jenő és Grünwald József helyesen oldották meg szerepüket. A rendezésben a főbíró dr. Krausz Bélán kívül Lévy Ici és a Schreiber nővérek.

Programot adott az új kormány

(Bucuresti Bukarest, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délután öt órakor minisztertanácsra ültek össze Averescu tábornok lakásán. A minisztertanácsban megállapították az új kormány programját, amely pontokba foglalva a következőképpen hangzik:

1. A kormány szükségesnek tartja a külföldi tőke kollaborálását. Ez elsőrendű érdeke az országnak és ezért a kormány támogat minden ilyen kezdeményezést.
2. A mezőgazdasági termelés intenzifikálása.
3. A köztisztviselők fizetésének a drágasági index arányában való emelése.
4. A lej stabilizálása és nem revalorizálása.
5. A földreform revíziója.
6. A mezőgazdák szakszerű oktatása.
7. A vámtarifák módosítása.
8. Teljes kulturális fejlődési szabadság biztosítása minden nemzetiségnek és vallásnak.
9. Falusi kulturális intézmények létesítése és támogatása.
10. Az egyetemi és a középiskolai oktatás reformja.
11. Ami a kisebbségeket illeti, a kormány abból indul ki, hogy a kisebbségek fejlődése nem gyengíti az országot, hanem erősíti.

A kormány tagjai elhatározták, hogy ezt a programot manifesztum formájában még ma hozzák nyilvánosságra. A manifesztumot Averescu tábornok személyesen írta alá.

„Az amerikaiak a zsidó ügynek nemcsak pénzügyöncéi, hanem szellemi vezetői lesznek“

Nachum Szokolov hazatért az amerikai propaganda-utjáról

(London, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nachum Szokolow, aki több hónapot töltött Amerikában, a napokban érkezett vissza az angol fővárosba. Innen rövidesen Délafrikába utazik, az ottani Keren Hajjeszód kampány megindítása céljából. A kiváló író és politikus amerikai látogatásával a legteljesebb mértékben meg volt elégedve. Közölte elvárataival, hogy a cionista munka Amerikában szokatlanul nagy zsidó rétegeket vont maga köré. Az amerikaiak bámulatos lelkesedéssel dolgoznak a zsidó ügyért és az embernek csodálkoznia kell, hogy Bialikot, a nemzeti költőt ezek a reális emberek mennyi szeretettel ünneplik. Bialik és dr. Lewin még jóideig kint maradnak a munka folytatása céljából.

Nachum Szokolow Amerikából való elutazása előtt fogadta a zsidó sajtó képviselőit előttük a következő nyilatkozatot tette:

— Nagyon meg vagyok elégedve mostani amerikai látogatásommal. New-Yorkon kívül ellátogattam Chicagóba és több más városba is. Mindenütt meg tudtam állapítani, hogy a cionista mozgalom Amerikában való utolsó látogatásom, tehát négy év óta, nagyon erősen fejlődött. Megállapíthatom, hogy a cionizmus Amerikában „minőségileg“ a tiszteletre emelkedett. Nemcsak a sékelek száma emelkedett, hanem az emberek érdeklődése is. Akik azelőtt soha nem törődtek zsidó közügyekkel, most igyekeznek kontaktust keresni a zsidó mozgalmakkal, eljárnak gyűlésre, pénztadakoznak és egyéb tevékenységükkel is kimutatják a zsidó ügy iránt való szeretetüket. Azt hiszem, ebben nagyrésze van annak a körülménynek, hogy az amerikai turisták

sűrűbben látogatják az országot és közvetlen szemléletből látták, mi folyik a zsidó ujjáépítés körül. Ma már komolyan felvetődik a kérdés, vajjon az amerikai zsidók a mozgalomnak csak pénzügyöncéi maradnak e, vagy pedig szellemi vezetőivé válnak. A jelekből ítélve azonban megállapítható, hogy az amerikai cionizmusban egy hatalmas belső nemzeti és kulturális munka folyik. Ennek így kell lennie, mert a lélek nélküli cionizmusnak semmi gyökere nincs. Az emberek elfáradnak a mechanikus pénzadásban, ellenben mindig új energiákat termelnek, ha lélekkel, ha zsidó lelkesedéssel vesznek részt a munkában. Az amerikai cionista szervezet kötelessége a cionizmust a nagy zsidó rétegekben intenzív nevelő munkával kimélyíteni és kifinomítani. Az amerikai cionista szervezet feladata, hogy tartalmat adjon a zsidó közösségnek, a zsidó ifjuságnak pedig nevelést. Kötelessége a zsidó irodalmat is ápolni, könyveket kiadni és minden művelődési téren dolgozni. A zsidó test és lélek gyönyörű egyensúlyát kell majd Amerikában létrehozni.

Az az érzésem, hogy az amerikai zsidó tömegek valóságban éhesek a zsidó kultúrára, a zsidó szellemre és a zsidó munkára. Mihelyt a Keren Hajjeszód kampányt befejezzük és a pénzkérdés elintéződik, akkor Amerikában egy hatalmas zsidó kulturmunka fog megindulni. Ez a munka emelni fogja feltétlenül a cionista világszervezet és Erec Jisráél tekintélyét. A hangulat nagy zsidó tömegekben megvan erre és ha a hangulatból tudatosság válik, akkor egy egészen új korszak kezdődik, amelyre büszkén és megelégedéssel tudok csak gondolni.

Koronázási kormány váltja fel Pasicsot

A Pasics Roda-féle botránypör újabb fejleményei. Szakadás előtt a jugoszláv radikális párt

(Belgrád, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Pasics miniszterelnök fia: Pasics Rado ellen emelt panamavádak a kormányzó radikális párt körében végsőkig elmélyítették az ellentéteket. A párt egyrésze a vádak emelő, illetve lanszirozó Jovanovics Ljuba kizárását követeli a pártból. Közben Jovanovics is tárgyalásokat folytat embereivel, melyeknek kapcsán újabb szenzációkat várnak.

A legszenzációsabb az a legutóbbi híradás, hogy a panama vádakkal kapcsolatban április első napjaiban összehívják a radikális klub főbizottságát, amelynek az lesz a feladata, hogy a panama-üggyel kapcsolatban a párt két részre oszlott frakcióját kibékítse.

A harmadik, semleges csoport az egész Pasics Rada ügyet a bírósági döntésig szeretné levenni a napirendről.

A panamavádak erősen megingatták a radikálisok helyzetét. Pasics miniszterelnök most

minden energiáját arra fordítja, hogy a kormány helyzetét megmentse. Pasics arra kérte híveit, hogy a születésnapjára tervezett ünnepeket halasszák el a nyár folyamán okvetlenül megtartandó koronázási ünnepek utánra. Pasics a koronázás utáni időkhig akarja kihuzni a kormány hatalmon maradását, amikor is egy koronázási kormány venné át a hatalmat, melyben minden párt képviselve volna. Hir szerint ez magának az uralkodónak a kívánsága és ebben az irányban husvét után megindítják a tárgyalásokat.

Jelenits György cikket írt a „Politiká“-ban Jovanovics Ljuba ellen. A cikk szerint Jovanovics Ljuba, aki a háború kitörésekor vallás-és közoktatásügyi minisztere volt Szerbiának, nemrég kiadott memoárjában azzal vádolta meg Pasicsot, hogy Pasics miniszterelnök tudott a szarajevói merényletről, sőt annak részleteit a minisztertanács is tárgyalta.

Továbbá azt írja emlékiratában Jovanovics,

ET
nyi ülése
tség ko-
n tartotta
yi Dávid
ár titkári
r, a Zsidó
zabb elő-
ális prob-
t Palesz-
átmeneti
örvende-
áldozat-
tos meg-
alizálódása
ció lénye-
ek méltó
előkészü-
Kertész
sz, ame-
lágosítást.
mindenek-
usági kár-
tkozó ja-
ették át.
ichel Jó-
lés a kö-
ir a Sző-
gvetésébe
tagjának
jelentése-
ppolitikai
eről.
ssjótóban
érdeklő
ésvégett.
tézkezdjék
helyisé-
rdésekről
sz 5686.
véget ért.
alakítása
Erdélyi
ai helyi-
metedikén
tisztújító
neg. Dr.
zeti köz-
atott réa-
: a Sző-
retei ál-
lés egy-
az Ijjar-
köteles-
a helyi
gok szer-
tal. Ez-
g a kö-
Emil, al-
b. titkár
rens Mán
ök Weisz
g: Kohn
önyvár-
„Ke-
mann Li-
Erzsike
tagjai:
ohn Izi-
Becker
lf, Noé
r, Blau
zután a
zött és
ért.
ort mű-
iben tar-
észtvet-
kikül-
és Hal-
után a
zép elő-
vigjáték
st arat-
r Géza.
Kertész
tat.

ארטה. כשר

PENSIO

Szovátán.

Szovátá fűrdőn június 1-én, az István-szá lóval szemben, a főúton épült villában szigoruan orth., a legkényesebb igényeket is kielégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Diciosanmartin.

hogy Protics, aki abban az időben belügyminiszter volt, szigorú utasítást kapott a kormánytól, hogy közvegeivel akadályozza meg annak a néhány belgrádi és boszniai fiatalembernek Szerbiából Boszniába való átjutását, akik azzal a céllal akartak Sarajevóba menni, hogy ott a vidovdani ünnepekre érkező Ferenc Ferdinánd trónörökösét meggyilkolják.

Jelenics György, aki a merényletből kifolyólag hosszabb ideig le volt tartóztatva, azt

írja Jovanovic Ljubáról, hogy *fantasztikus hazugságokat közölt és ezzel anyagot adott az ellenség kezébe és cselekedete nem egyéb, mint hazaárulás a néppel és az országgal szemben.* Ez a rendkívül éles hangon írt cikk kinos megbotránkozást keltett Belgrádban. Nagy érdeklődéssel várják Jovanovic Ljuba választát, miután biztosra veszik, hogy a volt parlament elnöke nem fogja szó nélkül hagyni ezeket a súlyos támadásokat.

Amerikai napló

Egy newyorki utca forgatagában

(New York március 20.) New Yorkba a Pennsylvania állomásra érkeztem meg. Ez a világ egyik legnagyobb pályaudvara. A város kellős közepén van elhelyezve, úgy, hogy az utcán járó-kelő észre sem veszi létezését, mert teljesen a föld alá van építve. A pályaudvar mellett mindjárt ott van a földalatti villamos állomása, úgy, hogy a folyton érkező utasok rögtön eloszlának a város minden részébe. Mig barátaim a vonatból lakásomig vezettek, szinte elkábultam a nagy forgalomtól, zajtól és kétségteessé gondoltam arra, hogy ebben a rettenetes kaoszban sohasem fogom kiismerni magamat. Megérkezésem után egy órával már szép, kényelmes lakásom volt, — megfürödtem, átöltöztem és barátommal, ki már egészen otthonos volt a városban, elindultunk tájékozódó körutunkra. (I. i. azáltal, hogy a lakásba beköltöztem, a lakástígy el is volt intézve.)

Amerikában nem csak, hogy a lakáshivatalt nem ismerik — de nincs semmi néven nevezendő jelentkezői kötelezettség sem. Először is lementünk a 42 ik utcába. Ez New York egyik legforgalmasabb utcája. Egyrészt sorakoznak a legszebb detail-üzletek, hatalmas szállodák, bankok. A newyorki élet fokusa a 42-ik utca és a Broadway kereszteződésénél a Times square-on van. A tér közepén van a „New York Times“, (közkezdelt napilap) tizenegymillió példányos, karcos palotája. Azt mondják, ez a világ legforgalmasabb és legdrágább pontja. Minden talpalatnyi hely nehéz ezreket ér dollárban. Innen megyünk a város másik utcájába a Wall Streetre. Ez a világ negyedikének otthona, itt vannak a világhírű bankházak: Morgan, Rockefeller etc. Ezekben a házakban dél el az egyes országok — vagy talán az egész világ pénzügyi sorsa.

Kezdek eligazodni

De alighogy pár napig járkálok a városban a nagy kócos kezd eloszlanl és azon veszem észre magam, hogy a világ második legnagyobb városában sokkal könnyebben és gyorsabban tudok tájékozódni, mint Pesten, Bécsben, vagy Párisban. Olyan egyszerűen, szisztematikusan és szimmetrikusan van felépítve ez a városrengeteg, hogy rövid időn belül egy gyerek is el tud igazodni. Különösen áll ez New York legfontosabb és legforgalmasabb negyedére: Manhattan-ra. Hosszú, déltől északra nyulnak az Avereck, az 1 és 2 számú utcák és pedig 1 től 242 ig. A közlekedési eszközök is oly precízek, a forgalom lebonyolítása annyira le van egyszerűsítve, hogy szinte lehetetlen eltévedni. Az utcákon villamosok és autóbuszok bonyolítják le a forgalmat, míg a végtelen hosszú avenue-kön a magas vasut (Open Air Line, vagy röviden az „L“), vagy a földalatti villamos a subway közlekedik. Bámulatos, hogy az amerikai technika, a yankee praktikus esze mivé tudta fejleszteni húsz év alatt a földalattit! Másodpernyi pontossággal futnak egymásután az ugynevezett local és express-vonatok. Van olyan állomás, ahol 3—4 emeletnyit megy az ember liften — lefelé és ott szintén indulnak vonatok különböző irányban. A Dunánál jóval szélesebb és mélyebb Hudson folyó alatt szintén közlekedik vonat, mely összeköti Manhattan-t Brooklyn-nal. Hogy milyen embertömegeket visz szét a város minden részébe a subway: szolgáljon jellemzésül, hogy New York legforgalmasabb állomásán a „Grand Central“-on statisztikai kimutatás szerint egy év alatt 190 millió ember fordul meg. Alig volt rap, hogy itt ne járjak, de soha nem láttam tolongást: ez egyrészt a pontos közlekedésnek, másrészt a közönség abszolút fegyelmezett gének tudható be.

A gyermekek Eldorádója

Amilyen fegyelmezettek a felnőttek — annyira fegyelmezetlenek a gyerekek. Amerika a gyerekek eldorádója — nekik mindent szabad. Meglepetve

veszem észre, hogy egyes utcák — különösen az East Street-ot valóságos játékterek gyerekek részére. Lapdázni, ordítanak, keresztül kasul futkosnak itt. A sofförnek ugyancsak ügyelni kell, hogy valamelyiket el ne gázolja, mert akkor jaj neki. Aki egy gyereket mer bántani, vagy megütni, az kiteszi magát annak, hogy az utca népe meglincseli. Egy alkalommal egy hölgyet úgy szájon csapott egy gyerek a lapdával, hogy a hölgynek az arca menten feldagadt, persze a gyerekre még csak rá sem szóltak. Egy délután két gyereknek az az ötlete támadt, hogy egy ismerősöm lakásába a nyitott ablakon keresztül szilvamagokat és egyéb szemetet dobájanak be. Ismerősöm magából kikelve összeszidta a gyerekeket. Erre előjött az anyjuk és kérdezte csináltak-e valami kárt? Ha igen, megfizeti, ha nem, ne bántsa a gyerekeket, ha játszanak.

Más alkalommal villamoson mentem a Lexington Avenu-n, egyszerre nyitl pályán megáll a kocsi! Mi lehet az? Megtudom, hogy két leányka labdázott a járdán és játék közben a labdájuk a sínre gurult és a villamos alá került. A vezető észre vette és megállt — a kalauz pedig lehasalt, hogy kikaparja — és a mindig siető amerikaiak a legnagyobb türelemmel vártak, míg a gyerekek vissza kapták a labdájukat. Nemcsak, hogy mindent szabad a gyermekeknek, mindenki — védi is a gyermekeket. Minden iskola előtt rendőr poszt van, aki az egész közlekedést megállítja, míg egy gyerek át nem megy az utcán. Az a mindenre kiterjedő — a publikumba beidegződött nagy gyermek- és nővédelem talán a legszebb, mit Amerikáról mondani lehet.

Ha nagyon forgalmas utcán át akar menni az ember, legjobb ha nő, vagy gyermek mellé szegődik, akkor biztos, hogy ép bőrrel jut a másik oldalra. Különösen, ha kettő kombinálva van: egy nő egy gyerekkocsival. Ilyenkor a rendőr egy intéseára, vagy meguktól is megállnak az összes járművek.

Az amerikai nő helyzete

Roppant érdekes és szembeötölő a nőnek a helyzete és szerepe az amerikai társadalomban. Az európai férfi, ki már megszokta és természetesnek találja, hogy az összes társadalmi törvények, szokások és konvenciók a nővel szemben tisztán az ő érdekeit szolgálják — meglepetve veszi észre, hogy itt nemcsak politikailag, de társadalmi téren is teljes egyenjogú, egyenértékű és egyenrangú fél a nő, sőt majdnem azt lehetne mondani, hogy a férfiak élnék elnyomatásban. Itt az udvariaság — törvény. Subway-n, villamoson mindenki rögtön átengedi helyét a felszálló hölgynek. Üzletekben, hivatalokban mindig a nőké az elsőség — pláne, ha gyerekekkel van: versenyeznek, hogy ki segíthet rajta többet. Ha egy liftre nők szállnak fel: a *gentlemanek rögtön leveszik kalapjaikat.* De a férfiaknak ez a magatartása a nőkkel szemben nemcsak ilyen formalitásokban merül ki, hanem a realis életben, sőt mi több a szerelmi viszonyban is kifejezésre jut. Itt a nő valóban egyenértékű embertárs, kit senki sem tekinthet szerelmi játéknak eszközeként.

Itt nem lehet, európai recipe szerint egy nőt elszédíteni, megkeríteni s azután... sárral, szennnyel bepiszkolni. Amerikai férfinek ez nem is jut eszébe s ha egy európaiban feltámadnak az atavisztikus ösztönök — az amerikai bíróság alaposan kijözanija az illetőt. Érdekes, hogy itt a „szemezés“ fixirozás, összemosholás — ez az európai szerelemvásáron annyira közkezdeltv sexualis játék — ismeretlen. Az amerikai rohanó élet különben sincs berendezve ilyen türelemjátékra.

Az amerikai erkölcsi közfelfogást, a közkeröcs hivatalos irányítóinak a mentalitását és intencióját mégis legjobban az jellemzi, hogy itt a: oholtilalom van — és nincs egy hivatalosan szankcionált, törvényesen védett prostitúció. Ami persze nem jelenti még azt, hogy Amerikában nincsenek részeg emberek és venerikus betegek.

Kun Adlbert

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felölös szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkelinek utánnyomását csak a lorrán megjelölésével engedjék meg.

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u).

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyőfüzet.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

4 mal naptár

Péntek

5686. Niszán 18.
Chol hamoed 2.
1926. április 2.

Harminczéves szolgálati jubileum.

Szatmárról jelentik: Tegnap ünnepelte Schiffer Jeromos vezértilkár, a Fonciera biztosító társaság szatmári főügynökségének vezetője szolgálati működésének harmincadik évfordulóját. Egy emteröltöt jelentő idő óta tisztviselője Schiffer Jeromos a Fonciera, illetve Fonciera vállalatnak és ezen időből 19 évet töltött Szatmáron. Schiffer Jeromos mintaképe a zajtalan csöndben élő pontos, lelkiismeretes és szolgálathész tisztviselőnek, aki az egész város társadalmának osztatlan szeretetét bírja és mintaképe a jó zsidónak, aki mint a szatmári zsidó élet egyik nagyon agilis tagja, hosszú évek óta, nagy elfoglaltsága ellenére is minden zsidó társadalmi és kulturális megmozdulásból kivette a részét egy fáradhatatlan munkával, mint anyagilag is. Jubileuma alkalmából Schiffer Jeromost kártársai az ország minden részéből felkeresték üdvözlő irataikkal, igazgatósága és a vezetése alatt álló tisztviselők értékes ajándékaikkal lepték meg, ezenkívül személyesen, illetve küldöttségek útján fejezték ki jökványságaikat a helybeli társintézetek tisztviselői is. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség szatmári helyicsoportja dr. Borgida József ügyvéd elnök vezetése alatt öttagu küldöttséggel képviselte magát az ünnepeken, ugyszintén minden szövetségi alakulat is melegen ünnepelte a jubiléust.

— **Megalakult a szatmári zsidó kisegisztenciák bankja** A szatmári Kishite'bank és Takarékpénztár Rt., amely intézet épp úgy mint Erdély többi városában a zsidó kisegisztenciák támogatására alakult, a napokban tartotta meg alakuló közgyűlését Sándor Ede, a Szatmári Hitelbank igazgatójának elnöklete mellett. A közgyűlés miután megállapította, hogy az 500 ezer lej alapitoke le van jegyezve és elfogadta az alapszabályokat, megválasztotta a tisztikart, melynek a következők lettek tagjai. Elnök: id. Reiter Mór, igazgató Klein Wilmos, igazgatósági tagok: Rosenberg Sámuel, Weisz Adolf, Kertész Arnold, Teitelbaum Henrik, Schönfeld József, Grosz Dávid dr., Fischer József, Friedmann Kálmán, Guth Lajos, Sámuel Ignátz, Goldstein Adolf, Grosz Izidor, Fischer Hermann, Moskovits Fülöp, Taub Gábor (Halmi), dr. Singer Ernő, Dén's Sándor, dr. Weisz Sándor, Braun József, Freund József, Gáspár Ede, Klein Májor, Láng József és Kamil Efraim. A felügyelő bizottság tagjai: dr. Jordán Sándor főrabbi, dr. Fischer Sámuel, Markovits Gyula, Herskovits Dezső és Sugár Fülöp.

— **A Wilkins expedició Point Barrowba repült.** Londoaból jelentik: Fairbanksben kedden a Wilkins-expedició egyik Foker gépe próbaprepülést végzett, amely kitűnően sikerült. Ezután az expedició tagjai két gépen Point Barrowban startoltak, ahonnan megfelelő benzinkészlettel felszerelve, továbbrepülnek ismeretlen vidékek felkutatására.

* **Könyvujdonságok.** J. Brousson: Anatole France papucsban 200 lej, Mereskovszkij: Péter és Alexej 240 (kötve 320), Koppányi Tivadar A biológia modern problémái 110, Oláh Gábor Patkánybűvölő (új versek) 100 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Rasol, Mirjam késnélküli borotváló por a legjobb, legkiadósabb és legolcsóbb. Egyedüli készítő **Spitz Sámuel** festőkhörök. Carol-Mare Kérjen árajánlatot

— Egzalmas sze első napja. A kolozsv terhelt vil moly tüzv lásig megt hogy szala felé, midő őrsvezetője zatra futot a veszélye könyvi kös — Ma retné ka Mánuel po ki, amelyb teljesen me megváltozt szolat lenn uel egy ujjabb ferre egész Port

— Ste gyulafehérv vésző, Ste utazása elő Stern Rózs Budapest A kiváló E stádiumába már nem n gyermek lé figyelmet mely Tartó Allegrocom mántikára sebb kiforr jellemző a heves elője molljában, a művésznő káját is. I nagyon hat sikeres tüzy rasate: Fa szívesen ját rendelkező Yorkba ké szerződtette Leó temes akadémiát v klángéjét, t téssel interj a közönség

— Be Traian ko ben. Néha hogy Giur gyelmi viz lentés miat illetéktelen lat, amelye polgármest tások és p nyert befel ben foglalt pal és Giu úgyben a fel. A meg tett rágaln

— Kis gyorsvona zetesé válh és Brassó á várad közöt sai, amint a mást és má lyán, hirtele első perckb A gyorsvona méter dőög ptt utasok zökkenés ut volna a pán sikk kiderül következtbe meghajlott. töltés után f öt órai késé várad felé.

— Egy Pollák N. n a rendőrsége

— **Egy kolozsvári sómér hőstette.** Borzalmas szerencsétlenséget akadályozott meg Pészach első napján egy sómér ügyessége és lélekjelenléte. A kolozsvári neológ hitközség templomában a tulterhelt villanyhuzal kigyuladt és a tetőzetet komoly tűzveszéllyel fenyegette. A templomot zsúfolásig megtöltött közönség szinte megmerevedve nézte, hogy szalad a láng a kiszáradt fából készült tető felé, midőn Katz György sómér, a *Pluga Bezael* őrsvezetője, átlátva a veszély nagyságát, a női karzatra futott és a biztosítékokat kiütve, lokalizálta a veszélyes tüzet. A hitközség elöljárósága jegyzőkönyvi köszönetet fog mondani az ügyes sómérnak.

— **Mánel portugál exkirály vissza szeretné kapni a trónját.** Lizabonból jelentik: Mánel portugál exkirály manifesztumot bocsátott ki, amelyben kijelenti, hogy Portugália trónját csak teljesen megváltozott monarchiában foglalná el. A megváltoztatás egy értendő, hogy a királyság abszolút lenne a legteljesebb mértékben, amivel Mánel úgy látszik, esetleges trónrajtása esetén az újabb forradalmat akarná elkerülni. A manifesztum egész Portugáliában nagy feltűnést keltett.

— **Stern Rózsika bucsuhangversenye** A gyulafehérvári származású kiváló, zsidó hegedűművész, Stern Rózsika 27-én este tartotta Amerikába utazása előtti bucsukoncertjét. Ezen a hangversenyen Stern Rózsika azon számokkal szerepelt, melyekkel Budapesten és Bécsben legnagyobb sikereit aratta. A kiváló Hubay-tanítvány, aki fejlődésének minden stádiumában bemutatkozott szülővárosának, ezuttal már nem mint rövidszoknyás hegedűseni, csoda gyermek lépett fel, hanem mint az érett, legnagyobb figyelmet igénylő kozmopolita művész. Borongós, mély *Tartini*: *Violinszónata*, G-moll Largoját és *Allegrocomodót*, nőességének oly elfinomult romantikára hajló érzéssel játszotta, mely a legteljesebb kiforrottságra vall. Stern Rózsika művészetére jellemző a férfimorajlás, Max Bruch G-molljának heves előjátéka és érett finale-pretója. Bruch G-molljában, különben alkalmunk volt megcsodálnunk a művésznőnek annyit dicsért vonókezelési technikáját is. Hubaynak transzba finomult *Zephrje* nagyon hatásos koncertszám, egyben a művésznőnek sikeres tűzpróbája. Hatalmas tapsot váltott ki: *Sarasate*: *Faust-Fantasije is*. Általában, a művész szívesen játsza a keleti zamatú, zsidó motívumokkal rendelkező darabokat. Stern Rózsika most New-Yorkba készül, ahova a Metropolitan igazgatója szerződtette turnéra. A zongorakíséretet *Freund* Leó temesvári művész látta el, aki a bécsi zeneakadémiát végezte. Önálló számaiban: Liszt: *Abendklängejét*, bámulatos technikával és mély megértéssel interpretálta. Strauss: *Fledermaus* Walzerével a közönség szűnni nem akaró tapsát érdemelte ki.

— **Befejeződött a vizsgálat Giurgiu Traian kolozsvári adóhivatali alfőnök ügyében.** Néhány héttel ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy *Giurgiu Traian* adóhivatali alfőnök fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen egy feljelentés miatt, amely adórendezési bizonylatok illetéktelen kiadásával vádolta meg. A vizsgálat, amelyet *Carpinian Miklós dr.*, helyettes polgármester folytatott le, a közbejött választások és politikai események miatt csak most nyert befejezést. Kiderült, hogy a feljelentésben foglalt vádak egyáltalán nem bírnak alappal és *Giurgiu Traian* alfőnök ellen ebben az ügyben a legosekélyebb terhelő adat sem merült fel. A meghurcolt adóhivatali főnök feljelentést tett rágalmozói ellen.

— **Kisiklott a bukarest-nagyvárad gyorsvonat.** Csütörtök hajnalban könnyen végzetesé válható vasúti kisiklás történt Virágosvölgy és Brassó állomások között. A Bukarest és Nagyvárad között közlekedő 401. számú gyorsvonat a saiai, amint a vonat elhagyta a virágosvölgyi állomást és már teljes sebességgel haladt a nyílt pályán, hirtelen hatalmas zökkenésre ébredtek, ami az első percekben rendkívül nagy riadalmat keltett. A gyorsvonat a zökkenés után, még mintegy 8—10 métert dőcsögött előre, ezután megállt. A meglepett utasok rémülten vették észre, hogy a vonat a zökkenés után a talpfákon szalad, de mire kitört volna a pánik a vonat már meg is állt. Mint később kiderült, a kisiklást sietőris okozta, melynek következtében az egyik kocsi 45 fokban szögben meghajlott. Azt, hogy nagyobb szerencsétlenül nem történt, annak köszönhető, hogy a mozdony a kisiklás után elszakadt a vonattól és hogy a vasúti töltés nem fektült magasan. A gyorsvonat mintegy öt órai késéssel folytatta útját Kolozsvár és Nagyvárad felé.

— **Egy kabátlopás érdekes bonyodalmai.** Pollák N. nőidivatszalon-tulajdonos feljelentést tett a rendőrségen, hogy szalonjából elloptak egy tiz-

ezentözezer lejt érő prémes női kabátot. Cotz szubkomiszár bevezette a nyomozást és a kabátot rövidesen meg is találta Gombos Mária urleánynál, aki bevallása szerint 1500 lejért vette a kabátot egy asszonytól. Az asszonyt is kinyomozták Gogosán Miklósné személyében, aki konokul tagadott. Éjjel a rendőrség fogdáiban epilepsziás rohamokat kapott, de a kihívott mentők megállapították, hogy simulál és az orrvérzést úgy idézte elő, hogy az orrában felszahított egy véreret. Gogosán Miklósné, mikor látta, hogy a trükkje nem sikerült, sirni kezdett és követelte szabadonbocsátását, mert állítása szerint, egy tizenkét napos gyermeke van odahaza. Reggel kiszálltak a lakására és megállapították, hogy valóban van a lakásban egy két három hónapos gyermek, de az édesanyja nem Gogosán Miklósné. Cotz szubkomiszár kérdéseire az asszony bevallotta, hogy a gyermeket egy uriaszony adta át neki. Az ismeretlen anya előállításáért érdekében, aki Gogosáné vallomása szerint Bukarestbe utazott, a kolozsvári rendőrség táviratilag intézkedett. Gogosán Miklósnét átadták az ügyészségnek, a gyermeket pedig a menhelyre adták be ideiglenesen.

— **Április 21-én lesz a franküggy fő tárgyalása.** *Budapestről* jelentik: A franküggyben a fő tárgyalást április 21-én megtartják. Valószínű, hogy az ügyet *Tőreki kúriai* bíró tanácsa tárgyalja. Információk szerint a tárgyalás három-négy napig fog eltartani. Csak kevés tanu van beidézve és a legtöbb időt a perbeszédék fogják betölteni. A kormánytag az az álláspontja, hogy a tárgyalás mindvégig nyilvános legyen, hogy a nagyközönség teljesen tájékozódhassék a per anyagáról.

— **Eljegyzés.** *Jónap Lilly Szatmár és Goldstein Samu* Dicsőszentmárton jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Klein Jennyke Haifa és Beck Ferenc Tel-Aviv jegyesek.

— **Oroszország tiltakozó jegyzéket intézett Kinához.** Moszkvából jelentik: A szovjetkormány a pekingi központi kormányhoz és a kantoni kormányhoz tiltakozó jegyzéket intézett az orosz tiszték megbüntetése és kiutasítása miatt. A demars magyarázatot és ünnepélyes kijelentést követel, hogy Kína politikája Szovjetországgal szemben továbbra is békes és kármentes követel egyes orosz gazdasági szervezetek felosztása miatt. A szovjet jegyzéke megtorló intézkedésekkel fenyegetőzik.

— **Öt kiló macesz.** Nem tudom, más is úgy van-e vele, de én soha sem emlékszem, mikor imádkoztam bensőségesen, mikor elszórazokoztam, mikor gondoltam az örökkévalóságra, mikor elhatárolt kis magánügyeimre. A vallásnak úgy tudom, ez inkább lényege, mint a vele összefüggő realitások. Mégis, mondom, az efféle dolgok vetnek horgonyt emlékeimben, nem pedig ájtatóságok.

Tavaly pészach félünnepén Nagyváradra küldött az Árvagondozó és a városban többek között alkalmam volt megtapasztalni a maceszt, amely izletességre vetekedett a legpompásabb készersültséggel. Pészach előtt inyemre jött a macesz ize és *Hirsch Jakabnak*, a bányai zsidók elnökének tiszteletteljes levelet írtam, kérve, hogy intézkedjék megfelelő helyen öt kiló macesz költségemre hozzászólásra eljuttatni. A levélre tegnap kaptam a következő megtisztelő sorokat: Kivánságához hiven intézkedtem, hogy 5 kgr. pászka postán b. címére elküldessék. Természetesen minden ellenérték nélkül és megtisztelve fogjuk érezni magunkat, hogy ezt a csekélységet tőlünk elfogadják. Ebben az évben a pászkank — sajnos nem jól sikerült — sokkal keményebb, mint a tavalyi, amely megalapította jó hírnevünket, mégis bátorodom az öt kilogramot elküldeni, mert itt nemzeti ajándékról van szó és ajándékpászkanál nem nézik a fogát — annak, aki elfogyasztja. Cionii üdvözléssel *Hirsch Jakab*

Erre a levélre, mintán megtapasztaltam a maceszt, ezt válaszolom, hogy ezidén rossz fogakkal is élvezhető, úgy is, ha nem ajándék. (Az árát a Keren Hájjeszódának ajánlom föl.)

Kivánok a bányaiaknak olyan jósüetü intézményeket, mint amilyen ez a pászka és tinnepi gondtalanságot. (sz. i.)

— **Májusban gyakorlatra hívják be a tartalékosokat.** Bukarestből jelentik: Május hónapban katonai koncentrációk lesznek. Ezt a hírt a hadügyminisztérium is megerősítette.

— **Halálozás.** *Funkelstein József* aradi terménykereskedő az aradi Chevre Kadisa elnöke március 29-én egyhátyaggyűlésben váratlanul meghalt. Az elhunytban Arad zsidó társadalmá egy jótékony puritán embert veszített el.

— **A kolozsvári színház direktora lesz a bukaresti Teatrul National igazgatója.** Bukarestből jelentik: Megerősítik azt a hírt, hogy a bukaresti nemzeti színház igazgatójává Zaharias Bursant, a kolozsvári román színház igazgatóját nevezik ki.

— **Nagy spanyoljárvány Grácban** Grác-ból jelentik: Néhány hét óta a városban súlyos spanyoljárvány dühög. Az összes kórházak és szanatóriumok tele vannak betegekkel. Tegnap már több külön klinikát is berendeztek a spanyol-lázban megbetegedettek részére. A betegek között van Steierország kormányzója, Prsnig, továbbá Görtler nemzetgyűlési képviselő is.

— **Meghosszabbították az üzletek záróórát a husvétii ünnepek miatt.** Bukarestből jelentik: A munkügyi minisztérium hivatalosan közli, hogy a husvétii ünnepekre való tekintettel ma, csütörtökön és holnap, pénteken az összes üzletek 10 óráig, szombaton pedig 12 óráig tarthatnak nyitva. Husvét másodnapján a borbélyok délig ugyancsak nyitva tarthatnak.

— **Kitiltották a bécsi „Allgemeine Zeitungot”.** Bukarestből jelentik: A külügyminisztérium hivatalos közlése szerint az ország területéről kitiltották a bécsi „Allgemeine Zeitungot”. A lapot egyébként már régebben kitiltotta Jugoszlávia és Csehszlovákia is kizsantatellenes politikája miatt.

— **Antiszemita szervezkedőgyűlés Nagyváradon.** Pészach ünnepeinek első napján óriási izgalomban tartotta Nagyvárad zsidó lakosságát az a népgyűlés, amelyet a Keresztény Nemzetvédelmi Liga hívott össze a városi színház nagytermében. A nyugtalanságot megmagyarázta a zsidó ünnepeken kívül az a tény, hogy hetivésár is volt, amelyre több ezer főnyi parasztság jött be a vidékről. Általános feltűnést keltett, hogy míg ezelőtt Cuza professzor maga sem kapott gyülekezési engedélyt, most minden további nélkül megadták a LANC számára az engedélyt. A gyűlés azonban csufos fiaskóval végződött. A falvak népe mindjárt otthagya a szónokokat, akik végre azon vették észre magukat, hogy hallgatóságuk nagyobbik része — zsidó. A gyűlés után néhány diák tartott rögtönzött beszédeket a gyér tömeghez. A diákok magatartása román körökben keltette a legnagyobb felháborodást. Nagyváradról egyébként a Nemzetvédelmi Liga delegátusai Felsőváradra mentek át, ezután pedig a közeli nagyobb községeket keresték fel. Propagandakörutjuk azonban eredménytelenül zárult. Most — mint értesülünk — az antiszemita más vidéken indulnak turnéra. Gyulafehérvári tudósítónk jelentése szerint Cuza professzor hívei husvét első és második napjára Borsán és Magyarigiben hirdet gyűléseket. A két közég zsidó lakossága érthető nyugtalansággal tekint a kritikus napok elé, mert a rend biztosítására ezideig semmilyen óvintézkedés nem történt a hatóságok részéről.

— **Sikkasztás vádja alatt letartóztattak egy nagyváradit kávést.** Nagyváradról jelentik: A Transilvania kávéház egyik bérlője Grész Sándor, aki Weinfeld főbérlővel bírta az üzletet, néhány hónappal ezelőtt magához vett egy Simonfi Ferenc nevű tesnádi embert százhuszezer lejjel. A pénzzel nem tudott elszámolni. Feljelentették és tegnap az ügyesség letartóztatta. Még egy Mittelmann Lajos nevű egyén is feljelentette százhuszezer lej megkárosítása miatt.

— **Kétezernégyszáz tonna régi irak Autodaféja Párisban.** Párisból jelentik: De Monzie közmunkügyi miniszter, akinek hatáskörébe tartoznak az állami épületek, elrendelte, hogy 2400 tonna régi iratot elpusztítsanak. A rendelkezés oka, hogy a mai lakásmizériában sok hivatalt lehetne elhelyezni azokban a helyiségekben, amelyek 100 évnél régiebb számlák megőrzésére voltak hivatva. Az óriási mennyiségű papírt a tüzoltóság fogja Páris környékén elégetni.

Ha művészi kivitelű **fa, vas, vagy réz-butort és zongorát** akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Székely & Róty
Erdélyrészi Butorgyár R.-T.
Állandó butorkiállítását. Valódi Bősöndörfer, Stügel, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, további furniok és klosterneuburgi enyvezett lemezek nagy választékan.

KÖZGAZDASÁG

Az új kereskedelmi és iparügyi miniszter nyilatkozata a kormány gazdasági politikájáról

Erdős támogatásban fogja részesíteni az ipart és siettetni a CFR újjászervezését. Erdélyben a kolozsvári értéktőzsde engedélyezését reméli

(Bucuresti-Bukarest, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Averescukormány megalakulása alkalmából az ország gazdasági köreinek figyelme C. Coanda tábornok, az új kormány ipari és kereskedelmi miniszterének aktivitása elé feszült várakozással tekint és a liberális nagytöke szolgálataiba állított gazdasági erők felszabadítását az ipari és kereskedelmi élet fellendítését várják az új ipari és kereskedelmi minisztertől. Így méltán tarthat általános érdeklődésre az a nyilatkozat, amelyet Coanda tábornok röviddel hivatalbalepte után az egyik bukaresti gazdasági lap munkatársának adott.

Coanda tábornok kijelentette, hogy megrázkódtatások elkerülése végett a dolgok menetében megőrzi a kontinuitást és a régebbi rendelkezésekből csak azokat fogja módosítani, amelyeknél ez paracsoló szükség gyanánt fog mutatkozni. A kormány elsősorban az ország iparának fokozott aktivitását terjeszt szem előtt és ezért messzemenő támogatásban fogja azt részesíteni.

A behozatali vámok emelése tájékoztatást teremtett a vas-, fém- és textiliparban

Kereskedőkörökben újabb drágasági hullámot tartanak

(Cluj-Kolozsvár, április 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Monitorul Oficial” tegnapi száma közli a vámmódosításról szóló királyi dekrétumot és ezzel a vas-, fém- és textil-cikkekre vonatkozó új behozatali vámmomenklaturát a mai nappal életbeléptették. Az új vámmomenklatura rendkívül nagy meglepetést keltett az egész vonalon. Az a sokat hangoztatott elv, hogy a belföldi ipari termelést úgy fogják megvédeni, hogy az a fogyasztók érdekeit ne veszélyeztesse — a vámmódosításnál csak részben érvényesült. A liberális kormány, amely ezt az új vámrendszert életbeléptette, nem minden tekintetben vette figyelembe a fogyasztók és kereskedelem érdekeit, mert egyes cikkek behozatali illetékét olyan horribilisan emelte, hogy az ipar jogos védelmében is túlzottnak, a fogyasztás szempontjából pedig egyenesen végzetesnek mondható.

A ruházati cikkek vámját is erősen emelték, különösen a férfiszöveteké, melyet részben 100 százalékkal, részben pedig majdnem 400 százalékkal emelték. A négyzetméterenként 400 tól 600 gram súlyig terjedő szövetek vámját például 120 lejről 600 lejre emelték azzal a módosítással, hogy a súly 400 tól 500 gramig van megállapítva.

A vas- és fémcikkeknek a belföldi termelés teljes védelme érvényesült az új vámtarifánál, amit szívesen indokolnak, hogy úgy a rudvas, mint a lemez-árúnál a belföldi gyárak tudják fedezni a szükségletet. Elszel szemben a kereskedők azzal érvelnek, hogy a Resica, amely irányítja ugyan az árakat, nem tudja fedezni a szükségletet és különösen erős cseh importra van szükség.

Az új vámtarifa ellen úgy a vas-, fém-, mint a textilpiacon általános az elkeseredés és bár tagadhatatlanul vannak mérsékeltebb fel fogások is, akik indokoltnak tartják az ipar érdekében hozott új vámcsoportosítást és csupán egyes tételek módosítását tartják szükség-

Hasonlóképpen igyekezni fog a kormány teljes erejével előmozdítani az államvasutak újjászervezését annál is inkább, mert a vasut forgalmi normalizálásától függ elsősorban a gazdasági fejlődés szabad menete. Elismeri, hogy az államvasutak újjáépítése igen lassan haladt előre, azonban tekintetbevéve, hogy külföldi támogatás igénybevétele nélkül dolgozik a vasut, ebben az irányban bizonyos haladást lát. Kijelentette végül a miniszter, hogy a kormány részletes gazdaságpolitikáját közelebbről egy a sajtó számára kisdandó kommunikációban fogja precízen körvonalazni.

Itt említjük meg, Erdély gazdasági köreiben igen nagy reményeket fűznek ahhoz, a rezsim-változás évetkeztében végre sikerülni fog megvalósítani a Kolozsváron felállítandó értéktőzsde kérdését, melynek eszméje tudvalevőleg már régebbi kelte, de gyakorlati kivitele illetékes körök szembe helyezkedésén minduntalan megbúsult. Értésülésünk szerint illetékes tényezők erre vonatkozólag már közelebbről intervenálni fognak az új kormánynál.

gesnek, egy új drágasági hullám bekövetkezéséről tartanak. Az új tarifa ezenkívül nagy bizonytalanságot is okozott úgy a vas-, és fém-, mint a textiliparban, ami főleg azzal magyarázható, hogy a kereskedők még nem ismerik az egyes cikkek új vámját és így csak a napokban várható a helyzet teljes kialakulása.

Folytatják a magánvasutak átvételére vonatkozó tárgyalásokat. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes az erdélyi és bukovinai magánvasutakra vonatkozó tárgyalások a liberális kormány lemondása előtt néhány nappal megszakadtak. Mint értesülünk, a magánvasutak megváltása ügyében a tárgyalásokat az új közlekedésügyi miniszter a napokban folytatni fogja.

Megnyitja a telavivi tavaszi vásár. A Zsidó Távirati Ügynökség jelenti: Lord Plumer tábornagy, Palesztina főköormányzója március 24-én nyitotta meg Tel-Avivban a palesztinai tavaszi vásárt. A főköormányzó kifejtette megnyitóbeszédében, hogy a múlt évi őszi vásárral szemben a tavaszi kiállítás nagy előrehaladást jelent. A kiállító cégek megzaporodtak és a rendezés is sokkal jobb. A mostani vásár áttekinthető képet nyújt a palesztinai ipar haladásáról és az ország összes produktumairól. Lord Plumer azt az óhaját fejezte ki végül, hogy a kiállítás állandósítsa a Tel Aviv város nevében Blumenfeld Bloch helyettes polgármester üdvözölte lord Plumert és a kormányt és kérte a főköormányzót, tegyen meg mindent a palesztinai ipar és kereskedelem fejlesztésére. Ezután a Baé Berit Cion és a Judea Insurance Company nevében M. Chazan, továbbá Josua Gordon és végül Jaffa polgármestere, Assam Said, beszélt. A vásár rendezője, Josua Gordon, fogadta a megnyitás után a sajtó képviselőit és

annak a reményének adott kifejezést, hogy Palesztina a legközelebbi időn belül teljes mértékben be fogja tudni tölteni azt a szerepet, amely rá Kelet és Nyugat között vár. Megemlítette, hogy a múlt évi vásárt hatvanezer főnyi közönség látogatta és hiszi, hogy a tavaszi kiállítás még többet fogják megtekinteni. A vásáron már az első napokban számos üzletet kötöttek.

Csehszlovákia megtiltotta a lengyel szavasmarha bevitelét. Prágából jelentik: A csehszlovák kormány rendeletet adott ki, amely április elejétől kezdődőleg megtiltja a lengyel szarvasmarhák és sertések bevitelét, sőt még az átvételét is a csehszlovák köztársaság területén. A rendelet a román exportot előnyösen érinti, mert ezzel — legutóbb is egyelőre — egyik legerősebb konkurenciájától szabaddult meg. A betiltás oka az utóbbi időben Lengyelországban nagyobb méreteket öltő állatvész.

Újabb nagy krach a newyorki tőzsdén. Newyorkból jelentik: A Newyorki tőzsdén tegnap megint óriási árhanyatlások voltak, amelyek katasztrófális következményekkel semmivel sem maradtak mögötte a négy hét előtti nagy áruhanásoknak. A katasztrófális értékesítések igazi okát még nem lehet tisztán látni. Némelyek spekulációról beszélnek, de nem valószínű, hogy tisztán spekulatív okok ilyen súlyos következményeket tudnának előidézni. A nagy amerikai bankok mindent megtesznek a további áruhanások megakadályozására.

Magyarországon olcsóbb lett a posta és telefon. Budapestről jelentik: Április 1-ől kezdve a postai díjazabást és a telefonbeszélgetések díját jelentékenyen leszállították.

TŐZSDE

Március 29-én

A lej Zártékban 214 50, Párisban 11 80, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A romániai pénzpiacra ünnepelelti üzlettelenség uralkodik. Általában a devizák lanyhulását várják. Az ártolyamok a következők:

Bécs 34 00—34 30, Prága 7 20—7 25, Budapest 290—292, Páris 8 50—8 60, Zürich 46 80—47 00, Newyork 242 00—243 00, London 1180—1185, Milánó 9 80—9 90.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 60, Amsterdam 208 12, Newyork 519 12, London 2524 00, Páris 1810 00, Milánó 2083 00, Prága 1537 50, Budapest 72 70, Belgrád 913 00, Bukarest 214 50, Varsó 65 00, Bécs 73 22.

Bukarest. Devizák: Páris 8 58, Berlin 58 00, London 1184, Newyork 212 50, Milánó 9 80, Zürich 46 90, Bécs 34 30, Prága 7 20, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 8 90, német márka 57 00, leva 1 71, török lira 126, font sterling 1175, francia frank 8 50, svájci frank 46 50, olasz lira 9 75, drachma 2 85, dinár 420, dollár 241 00, lengyel forint 30 00, osztrák schilling 34 00, magyar korona 34 00, cseh korona 7 10, belga frank —, holland forint —.

Zongorák

gyári lerakata, gyári áru részlete is. **Sternberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Megnyit

Megnyit

Transsylvania Ernyőáruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 17. szám alatt

Mielőtt ernyőt vásárolna, tekintse meg saját gyártmányu dus ernyő-

raktáromat vételköz-

telezetség nélkül.

Speciális ernyőáruház

Behuzásokat és mindenféle javításokat elvállalok.

Ügyeljen Jobban a minőségre,

mert csak akkor fog előnyösen vásárolni. — A „valódi Franck” kávépótlék eddig a közhasználatban mindig bevált, ahol pedig eziránt kételyek merülnek fel, ott ez kizárólag a helytelen alkalmazáson mulik. A „valódi Franck” jósága annak rendkívüli kiadóságában rejlik. Tehát nem a nagy mennyiség, hanem a „valódi Franck” célszerű adagolása kölcsönzi kávéjának a jóízűt és a szép barna színt.

A „valódi Franck” gyártmányok mind a híres „kávédarálót” viselik védjegyként.

SZINH

Miami. Mi Miámit. Hétfőn kedves és mind eddigi előadásai annak a van olyan öt publikum jól muzsikák köze sokáig lesz mé A husvétün ján három elő uán fél 3-kor után fél 6 kor herceget, este előadás lesz, a s színe kerül lesz, a harmad ber tragédiája repében. Kedde leguagyserűbb csanyi Ilivel, vezetőszerepek kal tartják me

Péntek: Nincs Szombat: Nincs Vasárnap d. u. csó helyé Vasárnap d. u. Pitnér B árákkal. Vasárnap este Lengyel Rendes h szám 328 Hétfőn fél 3-kor Olcsó hely Hétfő d. u. 5- árákkal. Hétfő este hárdiája (Pa árák Na Kedd d. u. 4- Ibász és Sorozat Kedd este 8-k Sorozat

Hölgy I D nőiklap ü száma a árért. Átal Oluj, Os

Erdély le ZONG TR Szállit zon legelőnyös Több ezer Vidékre sz Tanc- és Hirdes

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

színházi iroda közleményei

Miami. Minden este játszik a jövő héten a Miami. Hétfőn délután 5 órakor is játszik ezt a kedves és mindvégig mulatságos operettet. Minden eddigi előadásán kitűnően mulatott a publikum, ami annak a jele, hogy az operett szövege tele van olyan ötletekkel és helyzetekkel, melyen a publikum jól mulathat. A zenéje a legelső operett-muzsikák közé tartozik és így minden bizonyosan sokáig lesz még műsoron.

A husvétünnepi előadások. Husvét vasárnapján három előadás lesz a magyar színházban. Délután fél 3-kor a Gyimesi vadvirágot játsszák, aztán fél 6-kor Pictér Böske fellépésével a Bob herceget, este Miami Hétfőn ugyancsak három előadás lesz, az első a gyermekek számára tartják színiére kerül a Kis lord. Második előadás a Miami lesz, a harmadik este háromnegyed 9-kor Az ember tragédiája van műsoron Poor Lilivel Éva szerepében. Kedde délután Fraskitát, az évad egyik legnagyobb operettjét játssza a színház Karácsonyi Ilivel, Erényi, László, Ihász, Deésyvel a vezetőszerepekben. Ezt az előadást olcsó helyárakkal tartják meg.

Magyar Színház heti műsora

- Péntek: Nincs előadás.
- Szombat: Nincs előadás.
- Vasárnap d. u. fél 3-kor: Gyimesi vadvirág (Olcsó helyárakkal. Sorozat 320)
- Vasárnap d. u. fél 6-kor: Bob herceg (Operett. Pictér Böske fellépésével. Leszállított helyárakkal. Sorozat 321).
- Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Miami (Operett Leugyel Irán, Neményi, László, Ihással. Rendes helyárak. Bérletszűnetben. Sorozatszám 322)
- Hétfőn fél 3-kor: A kis lord (Gyermekelőadás. Olcsó helyárakkal. Sorozat 323)
- Hétfő d. u. 5-kor: Miami (Operett. Rendes helyárakkal. Sorozatszám 324)
- Hétfő este háromnegyed 9-kor: Az ember tragédiája (Poor Lili fellépésével. Rendes helyárak Napi bérlet 99 sz. A. Sorozat 325)
- Kedd d. u. 4-kor: Fraskita (Karácsonyi Ilivel, Ihász és Lászlóval. Leszállított helyárakkal. Sorozat 326)
- Kedd este 8-kor: Miami (Operett. Bérletszűnet. Sorozat 327.)

Hölgyeim! Vetelkötéletezésnél **nézze meg**

IDEAL

nőkialap üzlet újdonságait. Pelyem, szalag és szalma aapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készitünk gyári árban.

Cluj, Calea Regala Ferdinand 8.

Lloyd Expr.

Telefon 419

Zongoraszékek kaphatók!

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb

zongora raktára

Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismert irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Tánc- és művészlemez, beszélőgépek raktáron.

Hirdessen az Uj Keletben

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelei, levélpapírok, béli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Philips

Szerezze be idejében

illatszer- és husvétünnepi öntöző szükségletét a **Rózsa „Royal“** drogeria és illatszertárban **Cluj, Piaşa Unirii (Főter) No 26.** Nyitva d. e. 8¹/₂—1-ig, délután 3—7¹/₂ óráig.

★★

Viszontelárusítóknak engedmény.

Pályázat

A lipovai ier. hitközségben nyugdíjazás folytán megüresedett előlépdőző me'szői álásra ezennel pályázat hirdettetik. Pályázótól megkivántatik, hogy jó תפלה בעל, három elismert rabbiól képesítést nyert שוחט ובודק וקורא legyen. Jav. dalmazás természetbeni l káson, tüz faátalányon és שחיטה jövedelmen kívül évi fizetés megegyezés szerint. — Mohel előnyben részesül. Csakis vallásos előéletű, a 40 éven túl nem haladott pályázók kéretnek, hogy folyamodványukat legkésőbb f. é. április hó 25-ig az elnökséghez nyujtsák be. Utiköltség csak a meghívottnak térítettik meg.

Lipova, 1926 március 28-án.

A lipovai ier. hitközség elnöksége

Kalmár Áruforgalmi Rt.

Cluj, Str. Regina Maria 25.

Kizárólagos **borszéki ásványvizlerakat.**

A legjobban felszerelt raktár mindenféle ipari cikkekben. Festék és fűszer engros és endetail. Mindenkor a legelőcsőbb napi árak.

Telefon interurban 4-25.

Gabella-jegyek

Révész Ernő

nyomnyomdája — Marosvásárhely

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mel ett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **érettségire** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. J. 124-47.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL“

borotváló por mely az ország területén **higienia** szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az **Mindenütt kapható.** tartalmaz utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felírásu a valódi.

Jzsef Iodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedáru **Glanzman** Adolf illatszertár **Str. Bog Voda 40**

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesületi közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állást keresőknek 20% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné כשר ארטה vendéglője, Oradea Mare. Str. Nicolai Jorga (Zófia-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Használt zsákot, minden céra vesz és elad Schulz Dawid, Timisoara, Preyer utca 24. Telefon 29 40 745

ארטה כשר Szovátán, legkényesebb igényeket kielégítő modern legzebb fenyves helyen. Főtéren, cursalonnal, Egyezzen lehet Stark Testvéreké, Szovátán. 907

Gyárépület három, egyenként cca 120 m²-es, száraz, világos helyiséggel, a belvárosba bérbeadó. Nyomdának, műhelynek, raktárnak nagyon alkalmas. Cim a kiadóban.

I. Müllner zongora, kitűnő állapotban, olcsó áron eladó. Klein, Malom-utca 7. emelet.

Az iclodí iparos jesivában készült szép kiviteli hálószoba butor eladó. Erdekoldók Weintraub Adolf főtikkárhoz forduljanak, Iclodul-Marc. 881

Bilanzfähiger Buchhalter, deutsch-ungarisch perfect, auch der rumänischen Sprache, mächtig commercial gebildet, sucht Lebensplan. Aufagen unter Chiffre „Arbeitsamt“ an Rudolf Mosse, Adrad, erbeten. 9.0

Barzol

Fierarie Vasfuzlet Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13 Telefon 1049

Jóforgalmu fűszerüzlet, teljes berendezéssel, vezető hiánya miatt bérbeadó. Cim a kiadóban. 906

Kerések

május elsejére egy szoba konyhás lakást, lehetőleg a Fötér közelében. „Május 1“ jellegre a kiadóba kérem.

Hirdessen az Uj Keletben!

KRIEGNER-féle

Reparator

készvény, csusz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-tárban kapható. Ára 60 lei.

Tavaszi ujdonságok

megerkeztek **Neumann M.** férfi- és fiuruha-áruhaza Cluj, Piata Unirii (Fötér) 14

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIATA UNIRII No. 7. **Saját tőkél: 48.000.000 lej.** Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. **Áruktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít. Safe deposit. Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.**

Engros. Detail Bőrkereskedők, cipészek és csizmadiák figyelmébe! Sa,át érdeklében keresse fel a

Kozák és Sámson

céget, Cluj, Str. Regina Maria 9. (Deák F.-u.)

hol a legolcsóbb napipárak mellett szerkezeti be mindennemű bőrkülönlegesen ségi szükségletét. Órási választék bel- és külföldi felsőbőrökben és taljakban.

Tegyen próba-rendelést!

Pontos és olcsó kiszolgálásunkról biztosítjuk. Ugyan csak itt megrendelhető a Merkur vegyszert gyár „Perless-gloss“ és „Apretur“ bőrfényesítő készítményei. — Minden más gyártmányt felülmúlhat fény és minőség tekintetében. Minden csizmadiának és cipésznek elsőrangú érdeme, hogy vizá-olag a Mercur-féle Apreturát és Perless-gloss-t használja, amennyiben a színehegyott bőröknek teljesen visszaadja az eredeti színt és fényt. Nem habzik kenés közben s így szeplős foltokat nem hagy maga után. — Kapható minden jóbb bőrkereskedésben. Viszont-eladónak nagy árkedvezmény.

Telefon 7-59.

קהל עדת ארטהארקם מאראמארשטעטע יצא N. 101/026 ב.ה.

קאנקורד! ביא דער ארטה. ירושען קולטורעמיי דע צו מאראמארשטעטע געלאנגט דא שטעללע איינעם דין ומורה צדקים צו בעועטען. געהאלט לויט פערצייןבארונג. בעוערבער דאבען אהרע געוועט מיט אנאבע דעם אלטערס אונד פאמיליענשטאנדעס וויא אויך אהרע ביהודעגען וויקואמקייט ביז צום 1-טען מא דיעזעס יאהרעס אן דאס קולטורעמיי איינצווענדען. 1926 מארץ 15-טען מארץ 15 מאראמארשטעטע אום ליב יאסאוויטש שלמה פראנקל פראנקל פראנקל

Telefon 446 **SINGER** Piata Reg. Ferdinand 68. (Fötér) Farga-Marcas **Sifonfejgyár** és nikkelező telep. Szikvizcs és kracherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegnévedzés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

1926 jan.-febr. könyvujdonságok

Ady-könyv (Amicus kiadás) I.	220
Balsac: Nőtlen ember otthona	264
Brocchin: Szívem szerint	212
Csillag: Zsidó anekdoták kincsháza ..	200
Csehov: A koldus.....	141
Dekobra: A hálókocsi angyala.....	220
G. Dávid Margit: A szerelmek vérosa ..	150
Dumas: A három testőr	
I. A három testőr	1200
II. Husz év múlva	225
III. Bragelome Vicomte	250
IV. Agellone Vicomte	270
— A király a vérpadon	300
— A Monsoreau-i hölgy.....	220
— Páris mohikánj i	176
— Király és bolondja	15
Gergely Sándor: Achrem fickó	15
Herzog Rudolf: Az élet dala.....	15
G. Miklósy Iona: Viola	15
Csermely Gyula: Adieu Madame	15
Forró Pál: Különös tüzek	15
Gottberg: A fehér kastély	15
G. H. Bul: A titokzatos villa	15
France: A Föld élete	250
— „ (kötve)	300
Günther: A szent meg a rajongója I-II	550
Gogoly: Mirgorod I-II	282
Kuprin: Moloch	200
— Jama	340
Ludvig Emil: Napoleon (610 lap)	484
Jack Londonné: Jack London élete....	375
Jack London: A nagy ház asszonykaja	220
— Az éneklő kutya	220
Lagerlöf: He'ga. Marianna	132
— A császár	132
Lengyel Menyhért: Mária	110
Maupassant: Egy élet	311
Courths Mahler: Bo'dog akarok lenni..	88
— Az igazi szerelem	132
Molnár Ferenc: Riviera (Vigjáték) ..	97
— Ketten beszélnek	154
— Egy gazdátlan csónak története	154
— Muzsika	176
Móritz Zsigmond: Kivilágos kivirradtig	282
Milliók könyve: Rieder Haggard: A pavian nő	30
— Pompadour marquise szerelmi élete	30
— Orey Emma br: Ferencz József gyertyatartói ..	30
Ossendowsky: Állatok, istenek, emberek	440
Pásztor Árpád: Végig az uton	176
Pásztor Árpád: Végig az uton	176
Morris Rosenfeld: A nyomor dalaiból ..	150
Unamuno: A köd	132
Upton Sinclair: Az ács fiának neveznek engem	150
Tábory Róbert: Hóvár	44
Rider Haggard: Salamon király kincse	176
H. G. Wells: Ugh Lomi	106
— Az istenek eledele	150
— (Kötve)	220
Zola: Claude vallomása	133
Bonkalo: Az orosz irodalom története I-II	350
Euken: A jelenkori vallásbölcselet főkérdései	151
France: A Föld élete	250
— (Kötve)	300
Hevessy: A filmjáték esztetikája	246
Croca: A politika elemel	132
Curtius: Az új Franciaország irodalmi uttörői	220
Loránt: A bélyeg	149
Molnár Antal: Az új zene	317
Románne: Grafológia	242
Zilahi: Szakácskönyv	317

Műszaki könyvek

Jesh: Kis dinamók	150
— Kis transzformátorok	125
— A motorkezelő	100
Naszályi: A gőzlokomobil szerkezete és kezelése	200
Rátkay: A lánghegesztés	75

Kaphatók az **Uj Kelet könyvostályában**, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Szerkesztőség hivatal és...
Cluj-Kolozsvár
I. Pop (Brass...
Telefo...
Szerk. és kia...
977, 228 é...
Es. N. Sz. —

1926 április

Amit nek...
manifestuma...
pillanatban...
— az a hang...
den hangulat...
könyvemű i...
A kormá...
datában van a...
négy éven...
atmoszférát...
val lehet eny...
ketővé teszi...
kifejtését. A...
legnagyobb...
és így szanál...
materiális vér...
szik koncent...
Ez tulajd...
mert minden...
és fájdalom...
gazdasági vi...
a gyűlölet é...
Kielégített é...
érdeklődését...
tikai hang...
kájukból tiszt...
gos érdekek...
mindenkor...
ritottak.
A kormá...
hogy nyugod...
kor ezt kéri...
atmoszféra...
hozzájárulni...
meket máris...
ez lehet gar...
moszféra m...
sűrűsödjék.
Nekünk...
ennek a ny...
mert gazdas...
kifejtésünke...
gyunk képe...
kormányzat...
gával és áll...
az ország...
keresztül az...
dehét szives...
szempontjai...
lenség volt...
sággpolitika
Az uj k...
nem ígér p...
nyos erőt...
igyekeznek k...
ígérni és tö...
és semmit...
Egyetlen...
előjában, an...
optimizmus...
aszt igéri...
megzavarás...
eszközrel é...
Ezt az ígér...
den okunk...
molyságába...
megteremté...
a közrend...
zellehető el...
feladat csu...
sabb érdekl...
lom megszi...
lérein képz...
dés, sem p...
Valljuk...
lésében val...